

05
06

YLEISRADION
HALLINTONEUVOSTON KERTOMUS
EDUSKUNNALLE

K 16/2007 vp

**YLEISRADIO OY:N
HALLINTONEUVOSTON
KERTOMUS EDUSKUNNALLE
YHTIÖN TOIMINNASTA
VUOSILTA 2005 JA 2006**

Eduskunnalle

Yleisradion toiminnasta annetun lain 6 §:n 4 kohdan mukaisesti yhtiön hallintoneuvosto antaa kunnioittavasti eduskunnalle oheisen kertomuksen Yleisradion julkisen palvelun toteutumisesta vuosina 2005 ja 2006.

Helsingissä syyskuun 1. päivänä 2007

Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston puolesta

Kimmo Sasi
puheenjohtaja

SISÄLLYS

1. YLEn julkisen palvelun tehtävä	s. 4
2. YLEn ohjelmatarjonta	s. 4
2.1 Tarjonta ohjelmistoalueittain	s. 4
2.2 Ohjelmiston alkuperä	s. 8
2.3 Tarjonta kanavittain	s. 9
2.4 Tasa-arvo ja moninaisuus sekä vähemmistö- ja erityispalvelut	s. 13
2.5 Ulkomaanpalvelut ja vieraskieliset lähetykset	s. 15
2.6 Turvallisuus, viranomaistiedottaminen ja varautuminen poikkeusoloihin	s. 15
2.7 YLE suomalaisen tv-tarjonnan monipuolisuusvertailussa	s. 16
3. YLEn ohjelmatarjonnan kustannukset	s. 17
4. YLEn yleisöt	s. 17
4.1 Digi-tv:n kehitys	s. 17
4.2 Katselun ja kuuntelun kehitys	s. 17
4.3 Tyytyväisyys YLEn tarjontaan	s. 18
4.4 Julkisen palvelun merkitys	s. 20
4.4.1 Tv-maksun vastine	s. 21
4.5 Julkisen palvelun tehtävien arvostus ja YLEn yleisösuhde	s. 21
5. Julkisen palvelun toimintaedellytysten määrittely	s. 21
5.1 Eurooppalaisia linjauksia	s. 21
5.2 Kansallinen säätely	s. 22
6. YLEn hallinto v. 2005 ja 2006	s. 22
6.1 Muutoksia hallintoon	s. 22
6.2 Hallintoneuvosto ja sen tehtävät	s. 22
6.3 Hallitus ja sen tehtävät	s. 23
6.4 Hallintoneuvoston päätöksiä	s. 23
Hallintoneuvosto ja hallitus v. 2005 ja 2006	s. 26
LIITE: Tilastokuviot	s. 28
LIITE: Saamelaiskäräjien lausunto Yleisradion kertomuksesta 2005-2006	s. 37

1 YLEn julkisen palvelun tehtävä

Tutkimukset osoittavat, että suomalaiset arvostavat erittäin laajasti YLEn julkisen palvelun tehtävää ja se saakin lähes yksimielisen kannatuksen suomalaisilta. Yleisötutkimuksen näitä tuloksia esitellään tarkemmin luvuissa 4.3. – 4.4.

YLEn julkisen palvelun tehtävä on määritelty laissa Yleisradio Oy:stä. Lain 7 §:n mukaan yhtiön tehtävänä on tuoda täyden palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkiseen palveluun liittyviä sisältöpalveluja voidaan tarjota kaikissa televerkoissa. YLEn toiminnan tulee julkisen palvelun erityisinä tehtävinä:

- tukea toimivaa kansanvaltaa ja jokaisen osallistumismahdollisuuksia tarjoamalla monipuolisia tietoja, mielipiteitä ja keskusteluja sekä vuorovaikutusmahdollisuuksia;
- tuottaa, luoda ja kehittää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä;
- ottaa ohjelmistossa huomioon sivistys- ja tasa-arvonäkökohdat, tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen, painottaa lapsille suunnattu ja ohjelmistoja sekä tarjota hartausohjelmia;
- kohdella ohjelmatoiminnassa yhtäläisin perustein suomen- ja ruotsinkielistä väestöä, tuottaa palvelu ja saamen, romanin ja viittomakielellä sekä soveltuvien osin myös maan muiden kieliryhmien kielellä;
- tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmille;
- edistää kulttuurien vuorovaikutusta ja ylläpitää ulkomaille suunnattua ohjelmatarjontaa;
- välittää asetuksella tarkemmin säädettyjä viranomaistiedotuksia ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa.

YLE-lakia uudistettiin vuonna 2005 ja muutokset astuivat voimaan vuoden 2006 alusta. Edellä kuvatut julkisen palvelun tehtävät ovat uudistetusta laista. Lain muutokset esitetään tämän

raportin luvuissa 5 ja 6.

YLEn ohjelmatoiminnan arvot ovat suomalaisuus, luotettavuus, riippumattomuus, monipuolisuus ja korkea laatu. Arvot ovat myös perusta yhtiön ohjelmatoiminnan kehittämiselle ja niiden merkitys käytännön ohjelmatyössä korostuu entisestään.

Ohjelmatarjonnallaan YLE on vastannut lain ja toimintaympäristön muutoksiin luvun 2. mukaisesti.

2 YLEn ohjelmatarjonta

2.1 Tarjonta ohjelmistoalueittain

YLEn koko ohjelmatarjontaa tarkastellaan seuraavassa ohjelmistoalueittain. Ryhmittely selkiyttää YLEn koko tarjonnan hahmottamista isompina sisällöllisinä kokonaisuuksina. Erilaisen ohjelmapalveluiden määrä on kasvanut ja jakelun muodot ovat moninaistuneet. Tätä kehitystä sivutaan tämän luvun kapaleessa Uudet palvelut. Luvussa 2.3 YLEn tarjonta esitetään kanavien profiilien pohjalta ja toteutuneina genrekohtaisina osuuksina.

Ohjelmistojen ryhmittely neljäksi ohjelmistoalueeksi on YLEn julkisen palvelun tehtävän määrittelyn mukainen. Ohjelmistoalueet ovat:

- uutis- ja ajankohtaisohjelmistot
- asiaohjelmistot
- kulttuuriohjelmistot
- viihdeohjelmistot

Lisäksi tarkastellaan YLEn uusien palveluiden kehittämistä.

••• Kuvio 1: Ohjelmistoalueiden osuudet (%)

YLEn radion ja tv:n lähetystunneista v. 2005–2006

Uutis- ja ajankohtaisohjelmistot

Vuonna 2005 YLEn koko tarjonnasta televisiossa 27 % oli uutis- ja ajankohtaisohjelmia, vuonna 2006 26 %. Radiossa vuonna 2005 uutis- ja ajankohtaisohjelmia oli 16 %, samoin vuonna 2006.

YLE on rakentanut yhtiön omaa, sisäistä uutistoimistoaan. Vuonna 2006 YLEn uutistoimistoon kuuluivat YLE24 Online-toimitus, tv- ja radiouutiset sekä ruotsinkielinen ja alueellinen uutistoiminta. Yleisöjä palvellaan kaikilla kanavilla, teksti-tv:

ssä, internetissä ja mobiilisti 24 tuntia vuorokaudessa. Erityisesti uutishankintaa, alueellista uutispäivystystä ja toimitusten välistä yhteistyötä on tehostettu. Koko Suomen kattavien maakuntaradioiden ja ulkomaisen kirjeenvaihtajaverkoston avulla varmistetaan monipuolinen uutis- ja ajankohtaistarjonta niin kotimaasta kuin maailmalta.

Reaaliaikaisuus ja nopea raportointi asettavat uutisjournalismille erityisiä vaatimuksia. YLElle luotettavuus on tärkeä arvo; luotettavuus ja laadukas tulkinta eivät saa kärsiä reaaliaikaisuuden vaateissa. Uutisvälityksen nopeudessa ensisijaisia välineitä ovatkin teksti-tv, internet ja mobiilipalvelut, joissa uutisvälitys ei ole sidottu tiettyihin lähetyksajankohtiin ja juuri nopeus on näiden välineiden käyttäjille tärkeä ominaisuus.

YLEn yleisöille uutis- ja ajankohtaisohjelmat ovat tärkeitä. Suomalaiset pitävät luotettavaa ja riippumatonta uutisvälitystä yhtenä YLEn julkisen palvelun tärkeimmistä tehtävistä. Tv-kanavan ominaisuuksista uutis- ja ajankohtaisohjelmien luotettavuutta pidetään tärkeimpänä. Myös radion kuuntelijat tekevät kanavavaliintansa musiikin ohella juuri uutistarjonnan perusteella.

Alueellinen uutistoiminta niin radiossa kuin televisiossa on keskeinen osa YLE julkista palvelua. Alueelliset tv-uutiset aloitettiin vuonna 2000 vaiheittain. Toukokuusta 2004 lähtien ovat kaikki suomalaiset voineet katsoa paikallisia tv-lähetyksiä, jotka ovat ottaneet paikkansa YLEn tv-ohjelmistossa.

YLE ohittaa uutismedianan sanomalehdet, vaikka kotiin tilattu sanomalehti arvioidaan edelleen päivän tärkeimmäksi uutislähteeksi. Arkipäivän tärkeimpien uutislähteiden kymmenen kärjessä on sekä YLEn TV-uutiset ja sää klo 20.30, YLEn Aamu-tv:n uutiset, YLEn Teksti-TV:n uutiset sekä YLE Radio Suomen maakunnalliset uutiset. YLEn uutistarjonta välineestä riippumatta koetaan myös hyvin luotettavana. Viisi kaikkein luotettavimpana pidettyä uutislähdettä ovat YLEn uutislähetyksiä. Myös alueelliset tv-uutiset saavuttivat nopeasti arvostetun aseman YLEn uutislähetysten joukossa. Parhaan arvion sekä vuonna 2005 että 2006 saa edelleen YLEn TV-uutiset. Vuonna 2006 kysyttiin ensimmäisen kerran erikseen arvioita YLEn uutisista internetissä. Ne koetaan myöskin hyvin luotettaviksi toisin kuin internetin uutiset yleensä (v. 2005 tutkittuina).

●●● Kuvio 2: Uutislähteiden luotettavuus v. 2005–2006

Vuoden 2005 alkupuolella Aasian tsunamikatastrofi tuotti tavallista suurempia katsojamääriä YLEn tv-kanaville ja kävijähuipuja myös internet-sivustoille. Vuonna 2006 presidentinvaalien toisen kierroksen tuloslähetys ylsi tv-vuoden 10 katsotuimman ohjelman joukkoon. Presidentinvaalien yhteydessä internetin vaalikone ja tulospalvelu koettiin tärkeinä sekä taustatiedon että reaaliaikaisen tiedon välittäjinä.

Reaaliaikaiset palvelut täydentävät muuta uutisvälitystä. Kansalaisten välitön tarve saada lisätietoa näkyy esimerkiksi luotetuksi koetun YLEn internetsivujen kävijämäärissä, vaikka netin uutiset arkipäivän tärkeimmiksi uutislähteiksi arvioikin ainoastaan 5 % suomalaisista ja YLEn uutisvivustot 1 %. Internet on selvästi merkittävämpi uutislähde nuorille, alle 35-vuotiaiden ikäryhmille kuin sitä vanhemmille. Silti nuorillakin televisio ja sanomalehti ovat edelleen selvästi nettiä tärkeämpiä uutislähteitä.

Asiaohjelmistot

Vuonna 2005 YLEn koko tarjonnasta televisiossa 27 % kuului asiaohjelmistoon, vuonna 2006 26 %. Radiossa vuonna 2005 asiaohjelmia oli 9 %, samoin vuonna 2006. YLEn asiaohjelmistoihin luetaan erilaisten asiaohjelmien lisäksi opetus- ja tiedeohjelmat sekä dokumentit.

Asiaohjelmistot ovat uutisten ohella YLEn ohjelmatarjonnan selkäranka, joka antaa yleisöille hyödyllistä tietoa eri elämänalueilta, kuvauksia arkielämästä, luonnosta ja ympäröivästä maailmasta, mahdollisuuden elämänikäiseen oppimiseen sekä tietoa tieteestä suomalaisesta näkökulmasta.

YLEn asiaohjelmistot palvelevat yleisöjä sekä yksilöinä että erilaisten yhteisöjen jäseninä. Ne ovat myös internet-, sähköposti- ja tekstiviestiosallistumisen myötä yhä useammin avoin areena sekä yhteisten mielipiteiden että vertaiskokemusten jakamiselle. Suomenruotsalaisille ruotsinkielisten asiaohjelmistojen merkitys on suuri erityisesti yhteiskunnallisen tiedon välittäjänä ja identiteetin vahvistajana.

Asiaohjelmistoissa riippumattomuus on arvo, joka myös erottaa YLEn kaupallisesta mediasta. Samoin halutaan korostaa sisältöjen eettisyyttä. Monimuotoinen ohjelmisto sisältää myös entistä enemmän etnisiä vaikutteita ja näkökulmia useammalaisiin kulttuureihin. Tämä on lähtökohta myös YLEn asiaohjel-

mistojen kehittämiseksi.

Median yleisen viihteellistymisen myötä laadukkaiden asiaohjelmien merkitys on korostunut entisestään. Juuri laadukkaan asiaohjelmiston avulla YLEn koetaan erottuvan kaupallisista medioista ja YLEn myös toivotaan ylläpitävän asiallista rooliaan.

Hyvältä tv-kanavalta odotetaan monipuolista asiaohjelmatarjontaa – hyötytietoa, dokumentteja, yhteiskunnallista keskustelua herättäviä sekä suomalaisesta arjesta kertovia ohjelmia. Yleisö pitää laadukkaina asiaohjelmia, joissa asioita ja ilmiöitä käsitellään perusteellisesti, syvällisesti ja tasapuolisesti. Tv:n äärellä vietetystä päivittäisestä lähes kolmesta tunnista runsas neljännes (27 %) käytetäänkin erilaisten asiaohjelmien katseluun. Asiaohjelmatarjonnassa YLEn kanavilla on merkittävä tehtävä.

Dokumenttien tarjonta arvioidaan yhdeksi tärkeimmistä julkisen palvelun tehtävistä. Tällä hetkellä YLEn dokumenttitarjonta on kansainvälisestikin vertaillen hyvin runsasta ja arvostettua. Eurooppalaisten dokumenttien tekijöiden yhteisö myönsi YLElle vuonna 2005 tunnustuspalkinnon yhtiön dokumenttitarjonnasta. Erityisesti kotimaiset dokumentit sijoittuvat usein katsotuimpien ohjelmien joukkoon.

Myöskin koulujen opetusohjelmat sekä aikuisopetusohjelmat kuuluvat 12 arvostetuimman julkisen palvelun tehtävän joukkoon. YLE saa entisestään kasvaneen myönteisen arvion myös katsojatytyväisyyttä tutkittaessa: vuonna 2006 jopa 91 % vastaajista oli vähintään melko tyytyväisiä YLEn tv-kanavien asia- ja dokumenttiohjelmiin. Radionkuuntelijat ovat niin ikään tyytyväisiä asiatarjontaan. YLE Radio Suomen yleisö on tyytyväisin nimenomaan kanavan asiaohjelmiin.

Kulttuuriohjelmit

Vuonna 2005 YLEn koko tarjonnasta televisiossa 32 % kuului kulttuuriohjelmiin, vuonna 2006 33 %. Radiossa vuonna 2005 kulttuuriohjelmia oli 18 %, vuonna 2006 19 %. Kulttuuriohjelmiin luetaan varsinaisten kulttuuriohjelmien lisäksi draama, lastenohjelmat ja klassinen musiikki.

YLE on useimmilla kulttuuriohjelmistojen ohjelma-alueilla ylivoimaisesti suurin ja joillakin alueilla myös ainoa kotimainen toimija. Lisäksi YLE on maan merkittävin audiovisuaalisen kulttuurin tuottaja ja välittäjä ja takaa jatkuvuuden tällä kulttuurin saralla.

Tv-draamassa ja kotimaisessa elokuvatuotannossa YLE osaltaan ylläpitää alan osaamista ja ammattitaitoa koko maassa, koska YLEn tv:n draamaohjelmistot ovat myös merkittävä foorumi kotimaisille tekijöille. YLEn lähettämät lastenohjelmat ovat elinehto kotimaiselle animaatio- ja lastenelokuvatuotannolle. YLE tukee myös suomalaista klassista musiikkia tilaamalla teoksia ja ylläpitämällä sinfoniaorkesteria.

Niin kotimaiset päivittäiset lastenohjelmat kuin sarjat, elokuvat, näytelmät ja kuunnelmat ovat tärkeitä julkisen palvelun tehtäväalueita suomalaisille. Kotimainen draama on tyypillisesti ns. suuren yleisön tarjontaa, esimerkiksi Kotikatu ja Kotikatsomon tuotannot. Osa ohjelmistosta saa hyvin erilaisia yleisöjä, esimerkiksi lastenohjelmia katsovat lähinnä lapset, mutta ohjelmat ovat tärkeitä myös lasten vanhemmille ja isovanhemmille. Ruotsinkieliset lastenohjelmat ovat erityisasemassa, sillä ruotsinkielistä lastenohjelmaa tuottaa ainoastaan YLE. Ohjelmat tukevat suomenruotsalaisuutta ja lasten identiteettiä. Myös monikulttuurisuuden kasvava merkitys on huomioitu lastenohjelmissa ja vuonna 2006 päätettiin säännöllisten saamenkielisten lastenohjelmien käynnistämisestä vuonna 2007. Kulttuuri- ja taideohjelmat sekä klassinen musiikki ovat puolestaan selkeästi erityisyleisöjen ohjelmia, niiden merkitys kasvaa vastaajien iän mukana.

YLEn kotimainen draama saa hyvän tuloksen katsojatytyväisyystutkimuksessa. Eniten tyytyväisiä kotimaisen draaman yleisöjä saa YLE TV2 (78 %). Ulkomaisiin draamoihin ollaan tyytyväisimpiä MTV3:ssa. Kulttuuriohjelmat ovat selkeästi erityisyleisöjen ohjelmia, mutta YLE TV1:n kulttuuriohjelmat saavat erittäin hyvän vastaanoton kulttuuriohjelmien ydinyleisön (kulttuurista ja taiteista kiinnostuneiden) keskuudessa.

Vuodesta toiseen YLE TV2:n lastenohjelmat saavat tutkimuksessa kiittäviä arvioita lasten vanhemmilta. Niitä pidetään lasta arvostavina, kehittävinä ja viihdyttävinä. Ainoastaan YLEn lastenohjelmiin liitetään sekä väkivallattomuus että turvallisuus.

Viihdeohjelmit

Vuonna 2005 YLEn koko tarjonnasta televisiossa 14 % oli viihdeohjelmistoja, vuonna 2006 15 %. Radiossa vuonna 2005 viihdettä oli 57 %, vuonna 2006 56 %. Viihdeohjelmiin kuuluvat urheilu, populaarikulttuuri, musiikkiviihde ja varsinaiset

set viihdeohjelmat sekä nuorten tarjonta. Radion osuudet ovat korkeita, sillä viihdeohjelmistoihin luetaan kaikki kanavilla soitettu musiikki klassista musiikkia lukuun ottamatta.

Julkisen palvelu tarjoaa virikkeellistä viihdettä. Viihdeohjelmissa on mahdollisuus käsitellä myös yhteiskunnallisia ilmiöitä – huumori ja satiiri tarjoavat omat ja tärkeät ilmaisukeinonsa. Julkisen palvelun viihde- ja muihinkaan ohjelmistoihin ei koskaan kuulu yleisöjen nolaaminen tai kiusaaminen.

Viihteen ohjelmistoalueella luodaan uutta kotimaista kulttuuria, enenevässä määrin myös yhdessä yleisöjen kanssa. Katsojat ja kuuntelijat osallistuvat eri tavoin: he kommentoivat, antavat palautetta ja ehdotuksia ohjelmista ja niiden sisällöistä sekä osallistuvat ohjelmien tekemiseen. Julkisen palvelun viihteesä ja populaarikulttuurissa kotimaisuus sekä riippumattomuus kaupallisista intresseistä ovat keskeisiä arvoja. YLE:n tv:n viihdeohjelmistot ovat myös merkittävä foorumi alan kotimaisille tekijöille.

Vuonna 2005 ohjelmistoalueen suurin ja näyttävän panostus sekä radiossa että televisiossa olivat yleisurheilun MM-kisat Helsingissä. Lähetyksillä tavoitettiin yhteensä 4,3 miljoonaa katsojaa. Vuoden 2006 suurin panostus olivat Torinon olympialaiset. Kaikkiaan olympiakisojen lähetykset YLE:n kanavilla tavoittivat 4,5 miljoonaa katsojaa eli lähes kaikki suomalaiset. Kisojen yksittäisetkin lähetykset kuten jääkiekon loppuottelu Suomi–Ruotsi tavoitti 1,7 miljoonaa katsojaa ja pääsi vuoden 10 katsotuimman ohjelman joukkoon. Muita vuosien 2005–2006 suuria urheilutapahtumia olivat vuotuiset jääkiekon MM-kisat.

Vuoden 2006 Euroviisut oli karsintoinen ja muisteluohjelmiseen noin 20 ohjelman kokonaisuus. Se huipentui Ateenan finaaliin, joka keräsi 1,5 miljoonaa katsojaa. Voittoisan Lordin konserttia Helsingin kauppatorilla seurasi paikan päällä 80 000 ja tv:n kautta runsas miljoona katsojaa.

Populaarimusiikin ja -kulttuurin kanava YleQ lopetettiin syyskuussa 2006. Myös uutis- ja ajankohtaistarjonnan digikanava YLE24 päätettiin lopettaa ja sen tilalla aloittaa YLE Extra, joka keskittyy populaarikulttuuriin, urheiluun ja tapahtumavälitykseen erityisenä kohderyhmänä myös nuoret.

Suurten urheilutapahtumien välittäminen suomalaisille samoin kuin kotimainen viihde kuuluvat tärkeimpinä pidettyihin

julkisen palvelun tehtäviin. Myös arvioitaessa YLE:n onnistumista julkisen palvelun tehtävissä, urheilu saa parhaan arvosanan. Suurilla urheilutapahtumilla on merkitystä myös television vuosittaisiin katseluosuuksiin. Olympiavuonna 2006 YLE TV2:n katselussa urheiluohjelmien osuus kaikesta katselusta lisääntyi huomattavasti. Samalla muiden viihdeohjelmistojen osuus YLE:n tv-kanavien katselusta väheni jonkun verran.

Tyytyväisyys YLE:n urheilutarjontaan on lähes yhtä yksimielistä kuin tyytyväisyys uutisiin. Kaikkiaan yhdeksän kymmenestä suomalaisesta on tyytyväinen YLE:n urheiluun – YLE on myös säilyttänyt selvän johtoaseman suhteessa sekä MTV3:en että Neloseen. YLE:n kotimaiseen viihteeseen ollaan edelleen selvästi tyytyväisempiä kuin kaupallisten kanavien viihdetarjontaan. Radiokanavista YleX koetaan humoristisimmaksi ja YleX saa huumori-, viihde- ja musiikkiohjelmistaan hyvän arvosanan kuuntelijoiltaan.

Uudet palvelut

YLE:n uusiin palveluihin kuuluvat internet, laajakaista- ja mobiilipalvelut sekä teksti-tv. YLE:n strateginen tavoite on nousta merkittäväksi toimijaksi uusien, erityisesti laajakaistaverkkoa käyttävien palvelujen kehittäjänä ja toteuttajana. Uusilla palveluillaan YLE tavoittelee uusia kohderyhmiä ja tarjoaa uudenlaista sisältöä yleisöilleen.

Uudet palvelut tavoittavat aluksi parhaiten ne, jotka yleensäkin ovat kiinnostuneita uudesta tekniikasta. Vuodesta 2005 YLE:n internetpalvelujen tärkeys on koko ajan kasvanut hieman. Suomalaisista 59 % piti niitä vuonna 2006 vähintään ”melko tärkeänä” osana YLE:n julkista palvelua. Internetin kävijämäärän laskentakaavaa muutettiin kesällä 2006. Siksi kävijämäärät eivät ole täysin verrannollisia edellisiin vuosiin. Aikaisemmasta kävijämäärien yliarvioinnista huolimatta, internetin käyttö on kuitenkin selvästi kasvanut.

Mobiilipalvelujen tärkeyttä tutkittiin vuonna 2006 ensi kertaa, jolloin 35 % väestöstä piti niitä vähintään ”melko tärkeinä” julkisina palveluina.

Syyskuussa 2006 avattiin YLE:n Elävä arkisto, joka koostuu Yleisradion radio-, tv- ja valokuva-arkistojen tallenteista sekä filmiyhtiöiltä ostetusta filmiaineistosta. YLE:n kansalliset ääni- ja

kuva-arkistot kuuluvat erittäin tärkeiden julkisen palvelun tehtävien joukkoon. Jopa 85 % väestöstä pitää arkistoja, niiden käyttöä ohjelmatoiminnassa ja niiden avaamista internetiin vähintään ”melko tärkeänä” julkisen palvelun tehtävänä.

Filmi- ja radiomateriaalin lisäksi arkistossa on tuhansia valokuvia ja yli kaksi tuhatta tausta-artikkelia. Elävä arkisto on reagoiva palvelu, joka tarjoaa ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä täydentävää ja syventävää arkistomateriaalia käyttäjilleen. Aineistoa täydennetään jatkuvasti. Sivustolla kävi syksyn 2006 aikana viikoittain noin 70 000 vierailijaa ja palvelu on saanut paljon kiittävää palautetta.

Elävän arkiston avaaminen oli YLE:n internetin yle.fi-käyttöliittymän uudistamisen ensimmäinen vaihe. Syksyn 2006 aikana rakennettiin myös uusi YLE Oppimisen verkkopalvelu ja perustettiin Euroviisujen sivusto. Vuoden 2005 uusia avauksia internetissä olivat mm. blogi-sivustot, RSS-palvelut ja podcasting-tarjonta

Laajakaistapalveluiden avulla on monipuolistettu muuta ohjelmatarjontaan mm. isoissa urheilutapahtumissa. Esimerkiksi Torinon olympialaisissa vuonna 2006 laajakaistan kautta tarjottiin videoleikkeitä suorituksista. YLE myös välitti Torinon kisat Euroopan laajuisesti 3G-verkon mobiili-tv:ssä. Jyväskylän Suurajojen Ralliradion videoblogi-kokeilussa kesällä 2006 tapahtumatarjontaa monipuolistettiin internetissä ja luotiin siihen kytkeytyvä yhteisöpalvelu. Vuoden 2005 monimediaiseen tarjontaan kuului Sibelius-viulukilpailu.

Digi-tv mahdollistaa uusia YLE:n julkisen palvelun rooliin sopivia erityispalveluita kuten tekstimuotoista tarjontaa. Kuulovammaisten tekstityspalvelu toteutetaan nyt DVB-tekstityk-

senä, jolloin ohjelmien tallentaminen kuulovammaistekstityksellä on mahdollista. Äänitekstityspalvelu aloitettiin vuonna 2005. Näkövammaiset voivat kuunnella tekstitystä synteettisenä puheena. Palvelu toteutettiin yhdessä Näkövammaisten keskusliiton kanssa.

Teksti-tv-palveluista YLE Teksti-TV oli edelleen suosituin. Teksti-tv:n sivuilla vieraili vuonna 2006 päivittäin 1,2 miljoonaa käyttäjää. Tarjolla on noin 1600 sivua. Vuoden 2006 uutuuksia ovat alueellisten uutisten sivustot.

2.2. Ohjelmiston alkuperä

Vuonna 2006 YLE:n koko tv-ohjelmistosta 58 % oli kotimaista tuotantoa (60 % v. 2005). Ohjelmiston eurooppalaisaste oli 90 % (89 % v. 2005). YLE:n tv-kanavilla kotimaisten ensilähetysten määrä ilman uutis- ja urheilulähetyksisiä oli 5 396 tuntia vuonna 2006. Lisäystä tässä oli edelliseen vuoteen nähden 1,4 %.

Vuonna 2006 uusissa kotimaisissa ohjelmissa riippumattomilta ohjelmatuottajilta hankitun tuotannon osuus oli 16 % (17 % v. 2005). 2000-luvulla riippumattoman ohjelmatuotannon osuus YLE:n tv-tarjonnasta on asettunut vakiintuneelle tasolle. Myös tulevaisuuden ohjelmistosuunnitelmissa pidetään tätä nykytasoa lähtökohtana.

2.3 Tarjonta kanavittain

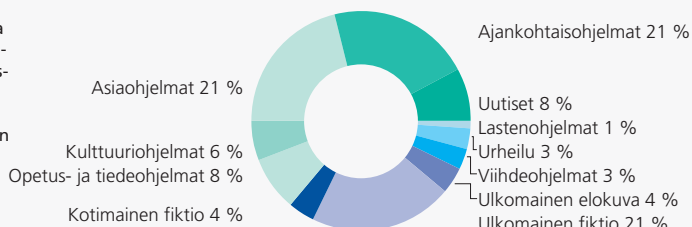
Vuosien 2005-06 aikana kanavien profiileja on tarkennettu ja niiden keskinäistä työnjakoa täsmennetty. Kanavien ohjelmatarjontaa esittävät kuvat kertovat vuoden 2006 tilanteen. Muutokset ohjelmatyyppien osuuksissa ovat varsin pieniä. Isommat muutokset (+/-3 %-yksikköä) on selvitetty tekstissä.

YLE TV1

Uutis-, ajankohtais- ja asiajournalismin pääkanava, joka tarjoaa myös draamaa, kulttuuri-, opetus- ja dokumenttiohjelmiä sekä satiirista viihdettä. Hankintaohjelmistossa painottuvat laatu elokuvat ja brittiläinen tuotanto. Kanava lähetetään myös digitaalisena.

Vuodesta 2005 opetus- ja tiedeohjelmien tarjonta on vähentynyt -4 %-yksiköllä.

YLE TV1, ohjelmatarjonta v. 2006

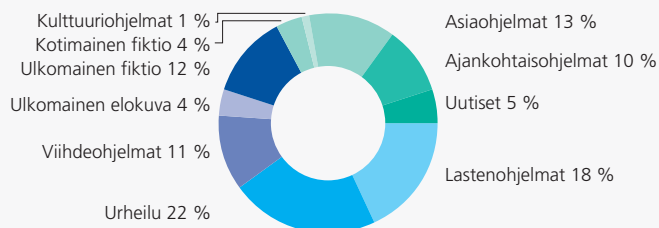

YLE TV2

Lasten, perheiden, vapaa-ajan ja tapahtumaurheilun pääkanava, joka tarjoaa myös draamaa ja viihdettä. Ajankohtais- ja asiaohjelmissa painotetaan kansallaisnäkökulmaa, kotimaisuutta ja alueellisuutta. Hankintaohjelmistossa korostuvat komediat ja ihmissuhdesarjat. Kanava lähetetään myös digitaalisena.

Vuodesta 2005 urheiluohjelmien tarjonta on lisääntynyt +4 %-yksiköllä.

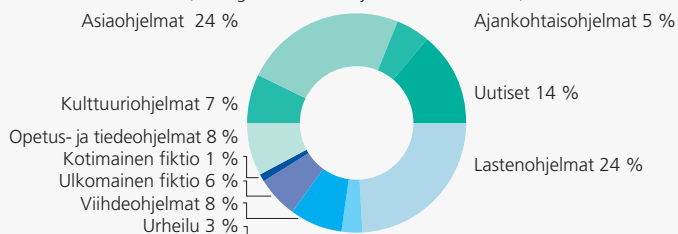
YLE TV2, ohjelmatarjonta v. 2006

YLE FST5 (analogisilla YLE TV1- ja YLE TV2 -kanavilla)

Ruotsikielisen YLE FST5:n ohjelmistoa esitetään myös analogisilla YLE TV1 ja TV2 -kanavilla suomeksi tekstitettyinä syksyyn 2007 asti.

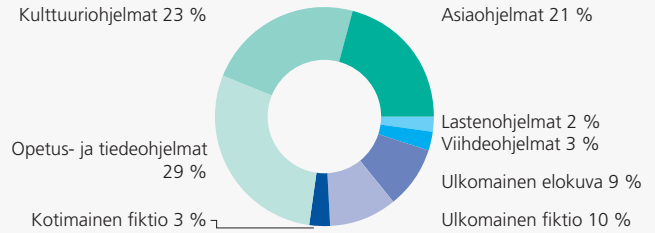
YLE FST5, ohjelmatarjonta v. 2006 (analogisesti YLE TV1 ja YLE TV2-kanavilla)

YLE Teema

Kulttuurin ja elokuvan pääkanava, joka tarjoaa oppimisen ja tieteen ohjelmistoja ja teemoja eri aiheista. Ohjelmistossa on esittävän taiteen taltiointeja, klassista musiikkia, tieteen ja historian dokumentteja, elokuvia ja teemalähetyksiä.

YLE Teema, ohjelmatarjonta v. 2006

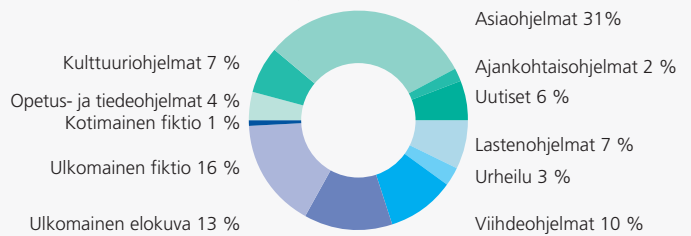

YLE FST5

Suomenruotsalaisen yleisön pääkanava, jonka profiilissa erottuvat suomenruotsalaisuus ja pohjoismaisuus. Kanava tarjoaa katsojilleen tv-ohjelmiston kaikki lajit. Suurin osa ohjelmistosta tekstitetään suomeksi. Tarjontaa esitetään syksyyn 2007 asti myös analogisilla YLE TV1 ja TV2 -kanavilla.

YLE FST5, ohjelmatarjonta v. 2006

(digitaalinen kanava)

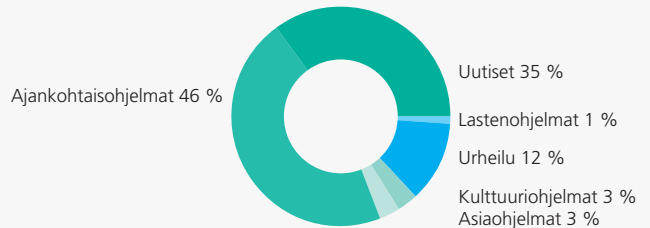

YLE24

Uutis- ajankohtais- ja tapahtumavälityksen sekä suurien urheilulähetysten kanava, joka palvelee vielä huhtikuuhun 2007.

Vuodesta 2005 ajankohtaisohjelmien tarjonta on vähentynyt -5 %-yksiköllä ja urheiluojelmien tarjonta on lisääntynyt +3 %-yksiköllä.

YLE24, ohjelmatarjonta v. 2006

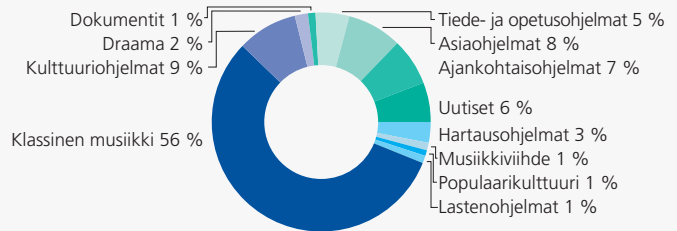

YLE Radio 1

Perinteinen ohjelmaradio kulttuurin, taiteen ja asiapuheen aloilta, joka tarjoaa uutisten lisäksi syventävää ajankohtaisohjelmistoa. Musiikkitarjonta ulottuu klassisesta ja hengellisestä musiikista jazziin ja kansanmusiikkiin. Kanava välittää Radion sinfoniaorkesterin konsertit.

Vuodesta 2005 ajankohtaisohjelmien tarjonta on vähentynyt -5 %-yksiköllä ja urheiluohjelmien tarjonta on lisääntynyt +3 %-yksiköllä.

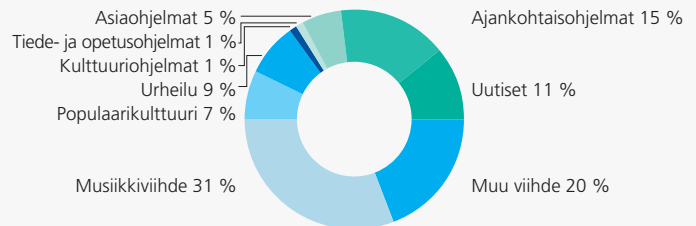
YLE Radio 1, ohjelmatarjonta v. 2006

YLE Radio Suomi

Koko maan ja maakuntien tiedonvälittäjä, uutis-, ajankohtais-, palvelu- ja kontaktikanava, jonka painopisteitä ovat urheilu ja viihde. YLE Radio Suomessa soi iskelmämusiikkiä, nostalgiapop ja melodinen aikuisrock.

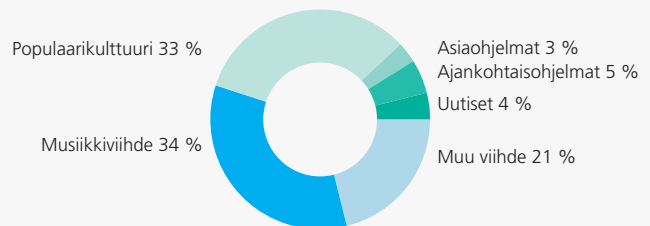
YLE Radio Suomi, ohjelmatarjonta v. 2006

YleX

Populaarimusiikin ja -kulttuurin monimediainen kanava, jonka nopeasykkeistä lähetyvirtaa täydentävät musiikin erikoisohjelmat, huumori ja kanavalle profiloitunut uutislähetyskeskus.

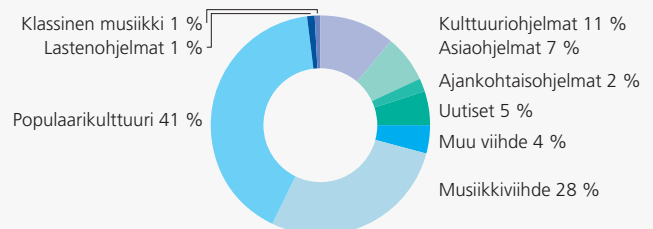
YleX, ohjelmatarjonta v. 2006

YLE YleQ

Toimitetun radiopuheen ja musiikin kanava, jonka tarjonnassa korostuu populaarimusiikki ja -kulttuuri. YleQ kuului ULA-kanavana pääkaupunkiseudulla ja lähiympäristössä sekä DVB-T-jakeluna koko maassa. Kanava lopetti toimintansa syyskuussa 2006.

YLE YleQ, ohjelmatarjonta v. 2006

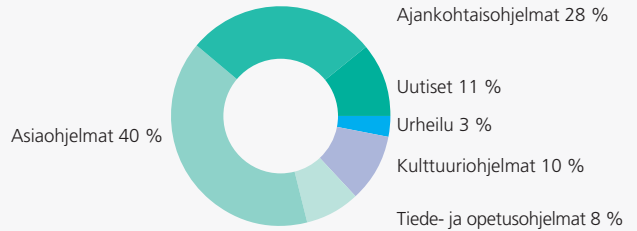

YLE Radio Peili

Puheradio, joka välittää uutis- ja ajankohtaisohjelmia sekä muuta asiaohjelmistoa YLEn radio- ja tv-kanavilta. YLE Radio Peili laajenee valtakunnalliseksi ULA-kanavaksi v. 2008, mutta on jo kuultavissa internetin ja digi-tv:n kautta.

Vuodesta 2005 ajankohtaisohjelmien tarjonta on lisääntynyt +13 %-yksiköllä ja klassinen musiikki on jäänyt kokonaan pois kanavalta.

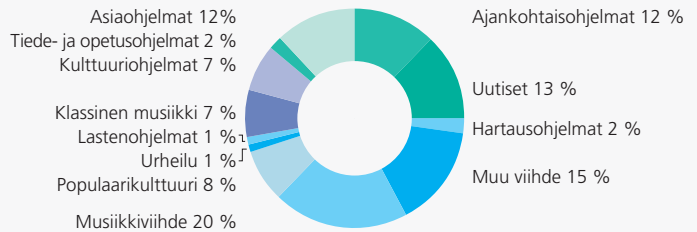
YLE Radio Peili, ohjelmatarjonta v. 2006

YLE Radio Vega

Ruotsinkielinen valtakunnallinen ja alueellinen tiedonvälittäjä, uutis- ja ajankohtaiskanava, joka tarjoaa myös kulttuuria, asiaohjelmia, kontaktiohjelmia, lastenohjelmia ja musiikkia aikuisen makuun.

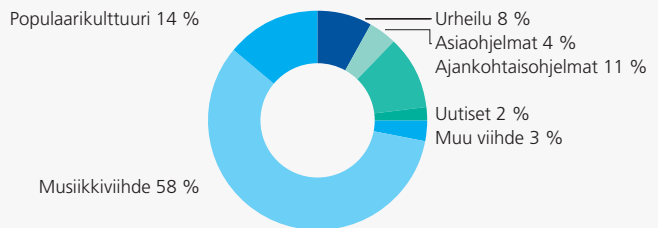
YLE Radio Vega, ohjelmatarjonta v. 2006

YLE Radio Extrem

Ruotsinkielinen nuorten yleisöjen monimediaainen kanava. YLE X3M tarjoaa musiikkia, asiaa ja viihdetä. Kanavalla on aktiivinen X3M-nettityhteisö.

YLE Radio Extrem, ohjelmatarjonta v. 2006

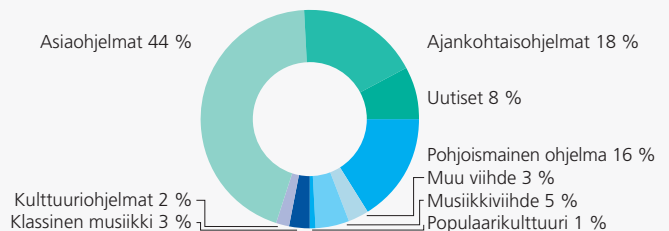

YLE FSR+

YLE radio Vegan ja YLE Radio Extremin ohjelmistoa ja kanavalainoja, lisäpalvelu DVB-jakelu.

Vuodesta 2005 ajankohtaisohjelmien tarjonta on vähentynyt -8 %-yksiköllä, klassinen musiikki ja muu viihde -3 %-yksiköllä ja pohjoismainen ohjelma -15 %-yksiköllä. Asiaohjelmien tarjontaa on lisätty +33 %-yksiköllä, samoin kulttuurin (+4 %-yksikköä) ja populaarikulttuurin (+3 %-yksikköä) tarjontaa.

YLE FSR+, ohjelmatarjonta v. 2006

2.4 Tasa-arvo ja moninaisuus sekä vähemmistö- ja erityispalvelut

Tasa-arvo ja moninaisuus

Tasa-arvoa edistetään YLEssä sekä ohjelmatoiminnassa että henkilöstöpolitiikassa. Tasa-arvon ja moninaisuuden edistymistä seurataan erityisessä ohjausryhmässä sekä vuosittain yhtiön henkilöstöraportoinnissa. Vuoden 2006 alusta tasa-arvosuunnittelu liitettiin osaksi HR-suunnittelu- ja -johtamis- ja seurantajärjestelmiä. Henkilöstötoiminnassa tarkastellaan tasa-arvon toteutumista mm. henkilöstömäärien ja palkkauksen osalta. Vuonna 2005 YLEssä laadittiin erityis- ja vähemmistöryhmien palvelustrategia vuosiksi 2006–2010. Sen tavoitteiden mukaisesti yhtiössä:

- turvataan perustiedonvälitys ja kansalaisvalmiuksien kehittyminen
- vahvistetaan yhteisöllistä hyväksyttävyyttä ja osallisuutta
- vahvistetaan näkyvyyttä viihteessä ja lastenohjelmissa
- otetaan huomioon uskonnolliset vähemmistöt
- hyödynnetään teknologian luomia mahdollisuuksia
- luodaan YLEstä tasa-arvoinen ja monikulttuurinen työyhteisö
- vahvistetaan mielikuvaa YLEstä osallistumisen ja vuorovaikutuksen edistäjänä.

Strategian tavoitteet on määrä toteuttaa vuoteen 2010 mennessä. Tasa-arvo- ja moninaisuustyön ohjausryhmä edistää ja seuraa strategian toteutumista ohjelmistoalueilla, kanavilla ja palveluissa.

YLE aloitti tasa-arvotyön jo vuonna 1987. Sukupuolten välistä tasa-arvoa ja sittemmin myös moninaisuustavoitteita on edistetty ensin tasa-arvosuunnitelmien ja -ohjelmien avulla, sittemmin tasa-arvo- ja moninaisuusohjelmin. Erityinen Hella Wuolijoki -palkinto on annettu vuodesta 1992 lähtien tasa-arvo- ja moninaisuuskysymyksiä parhaiten esille tuoneelle radio- tai tv-ohjelmalle tai muulle ohjelmalliselle palvelukokonaisuudelle. Palkinnon voi saada joko omatuotantoinen ohjelma, kotimainen yhteistuotanto tai tekijä.

Esimiestehtävissä naisten osuus YLEssä on kasvanut. Kaksi

vuotta sitten osuus oli 32 % ja nyt 36 %. Lähes kaikilla ohjelmistoalueilla naisia on esimiestehtävissä yhtiön keskimäärää enemmän, kun taas tekniikassa ja tuotannossa selvästi vähemmän. Palkkatasa-arvo on YLEssä korkealla tasolla ja ero on pienentynyt edelleen kahden vuoden aikana. Naisten keskipalkka oli vuoden 2006 lopussa 97 % miesten keskipalkasta (94 % v. 2004).

Vähemmistö- ja erityispalvelut

Laki Yleisradio Oy:stä antaa YLElle tehtäviä, jotka liittyvät tasa-arvon, suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden sekä kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen. YLEn on tuotettava ohjelmatarjontaa myös vähemmistö- ja erityisryhmille, saamen, romanin ja viittomakielellä sekä soveltuvin osin myös muiden kieliryhmien kielellä.

Vuoden 2006 lopussa kanaville ja ohjelmayksiköille tehty kysely osoitti tasa-arvo- ja moninaisuusteemoja käsiteltävän aikaisempaa enemmän YLEn ohjelmistoissa ja palveluissa. Monikulttuurisuus ja maahanmuuttajat ovat olleet esillä näkyvästi sekä draama- että viihdeohjelmistossa.

Saamenkielistä palvelua on parannettu. YLE on aloittanut saamenkielisten lastenohjelmien tuottamisen osana pohjoismaista yhteistyötä. Saamenkielisiä radion ja tv:n uutisia voi nyt seurata Saamen Radion internetnetsivuilla, jossa uutiset ovat myös tekstimuodossa. Saamen Radio lähettää noin 2000 tuntia ohjelmaa vuodessa Pohjois-Lapin alueella. Ohjelmisto koostuu uutis-, ajankohtais-, kulttuuri-, viihde-, lasten-, nuorten- ja hartausohjelmista. Alueelliset uutiset tulevat arkisin kuusi kertaa päivässä ja pohjoismaiset uutislähetykset viidesti päivässä. Televisiossa saamenkielisiä uutislähetystyksiä lähetetään analogisesti YLE TV1 -kanavalla Pohjois-Lapissa ja digilähetystyksiä koko maassa YLE 24 -kanavalla. Pohjoissaamen lisäksi lähetetään ohjelmaa inarin- ja koltansaameksi.

Näkövammaisten äänitekstopalvelut käynnistettiin vuonna 2005. Nyt palvelu kattaa 30 % kotimaisista ohjelmista. Äänitekstopalvelu kuuluu digi-tv:n lisätarjontaan kuten myös kuulovammaistekstopalvelu, jonka määrää on lisätty. Päivittäiset viittomakielisten uutiset välitetään myös internetissä ja mobiilisti, kuten myös englanninkieliset uutislähetykset. YLEn internetpalvelujen kehittämisen lähtökohta on käytön esteettömyys.

Vuoropuhelua ja koulutusta

Eri kieli-, kulttuuri- ja etnisiin ryhmiin kuuluvien ihmisten samoin kuin aistivammainen ja toimintaesteisten kokemuksia YLE:n palvelutarjonnan käytöstä ja kehittämistarpeista on kuultu. Keskustelua on käyty eri ryhmien kanssa erilaisissa seminaareissa. Vuonna 2006 käsiteltiin maahanmuuttajien palvelutarpeita, valmistelussa ovat vammaisryhmien ja perinteisten kansallisten kieli- ja kulttuurivähemmistöjen tapaamiset.

Mundo-projekti on maahanmuuttajille ja etnisille vähemmistöille suunnattu mediakoulutus- ja työssäoppimisprojekti. Euroopan Sosiaalirahaston Equal-ohjelman tukemaan projektiin osallistuvat Yleisradion ohella Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia ja DreamCatcher Oy sekä viisi kansainvälistä yhteistyökumppania. Opiskelijoita on yhteensä 24 ja he ovat muuttaneet Suomeen 18 eri maasta.

Projekti tuottaa viikoittaisen kymmenminuuttisen Mundo-ohjelman, joka esitetään. Basaari-ohjelmasarjan yhteydessä. Yleisradio ja Mundo-projekti palkittiin vuonna 2006 eurooppalaisen CIVIS-säätiön erityispalkinnolla. Lisäksi EU:n komission edustaja on benchmarkannut projektin eurooppalaista koulutuskäyttöä varten. (www.yle.fi/mundo)

Yleisradio on myös edistänyt eurooppalaisen median roolin pohdintaa suhteessa tasa-arvo-, monikulttuurisuus ja maahanmuuttajateemoihin sekä Euroopan Yleisradioliiton että eurooppalaisten tasa-arvo- ja moninaisuusverkostojen kautta.

Hartausohjelmat

Jumalanpalvelukset ja hartausohjelmat kuuluvat YLE:n julkisen palvelun tehtäviin. Yli puolet (58 %) suomalaisista pitää niitä myöskin tärkeinä.

Hartausohjelmien sisällöstä YLE:ssä vastaa Hartausohjelmien valvontaelin, jossa YLE:n lisäksi ovat edustettuina Kirkon tiedotuskeskus, Kyrkans central för det svenska arbetet ja eri kristilliset kirkkokunnat Suomessa. Valvontaelin hyväksyy lähetysuunnitelmat ja huolehtii siitä, että eri kirkkokunnat saavat omia hartauslähetystään YLE:n ohjelmistoon. Ruotsinkielisten hartausohjelmien sisällöstä vastaa Kyrkans central för det svenska arbetet yhteistyössä Kristliga radioutsrottetin kanssa.

Suomenkieliset päivittäiset aamu- ja iltahartaudet kuuluvat YLE Radio 1:n ohjelmistoon. Luterilaisia, katolisia sekä vapaiden kristillisten yhteisöjen jumalanpalveluksia ja vespereitä oli vuonna 2006 yhteensä 71 lähetystä (70 v. 2005) ja ortodoksisia jumalanpalveluslähetystään ja ehtoopalveluksia yhteensä 35 kappaletta (37 v. 2005). Lisäksi molempina vuosina radioitiin 5 uskonnollista kesäjuhlaa.

YLE Radio 1:ssä hartausohjelmat ovat kanavan kuunneluimpia ohjelmia; aamuhartaudet tavoittivat vuonna vuonna 2006 keskimäärin 175 000 kuuntelijaa ja jumalanpalveluksilla oli noin 230 000 kuulijan yleisöt. Radio YLE 1:n viikoittaisista kuuntelijoista kaksi kolmasosaa on hartausohjelmiin vähintään jossain määrin tyytyväisiä. Hartausohjelmien merkitys kasvaa iän myötä.

YLE Radio Vegan ohjelmistoon kuuluu Andrum ja melkein päivittäiset Morgon- ja Aftonandakt-lähetykset. Jumalanpalveluksia lähetettiin kaikkiaan 62 molempina vuosina. Ruotsinkieliset hartausohjelmat tuottaa Kristliga radioutsrottet ja Toimitustyön tekee Porvoon hiippakuntaneuvoston radio- ja tv-toimitus.

YLE TV1 lähetti vuoden 2006 aikana kaikkiaan 35 jumalanpalvelusta, joista 15 oli suorina lähetystään ja loput nauhoituksia eri puolilta Suomea. Evankelisluterilaisia hartauksia oli ohjelmistossa 26, ortodoksisia 3, katolisia 1 ja vapaiden kirkko-kuntien hartauksia 5. Kesäaikana tehtiin Helsingin Puotilan kappelissa 4 uutta tv-hartautta nimellä Kolmen vartin kirkko, vuoden aikana myös uusittiin 2 Kolmen vartin kirkko-lähetystä. Lisäksi uusittiin osa hartauksista myös tiistai-iltapäivisin. Perjantai-iltaisina YLE TV1 lähetti viiden minuutin hartausohjelman nimeltä Pisara, jonka toimittamisesta vastaa Kirkon tiedotuskeskus. Vuoden 2005 lähetysmäärät olivat miltei samat.

Tv-hartauksilla on keskimäärin 174 000 katsojaa. Luku on viime vuosina lievästi noussut ja on kansainvälisessä vertailussa korkea. Katsojista kaksi kolmasosaa on yli 65-vuotiaita ja naisten osuus on huomattavasti miehiä suurempi. Uusintoja katsoi tiistaisin noin 40 000 katsojaa. Pisaroiden keskimääräiset katsojaluvut olivat noin 95 000.

YLE FST lähetti vuoden 2006 aikana 7 jumalanpalvelusta ja 3 kertaa 45 minuutin mittaisen Matteuspassion, vuonna

2005 jumalanpalveluksia lähetettiin 8. Lisäksi YLE FST5:n ohjelmistoon kuului hengellisiä asioita käsittelevä ohjelma nimeltä SALT, kumpanakin vuonna esitettiin 13 puolen tunnin ohjelmaa. SALT sai keskimäärin 115 000 katsojaa.

2.5 Ulkomaanpalvelut ja vieraskieliset lähetykset

TV Finland on Euroopassa asuvia suomalaisia palveleva satelliittikanava. Suur-Tukholman alueella kanava on vapaasti nähtävissä maanpäällisessä verkossa. TV Finlandin ohjelmisto koostuu YLE TV1:n, YLE TV2:n ja MTV3:n suomen- ja ruotsinkielisistä ohjelmista. TV Finlandin satelliittinäkyvyys kattaa koko Euroopan, Espanjan aurinkorannoilta Lähi-itään asti. Kanavan päivittäinen lähetyssaika on noin 15 tuntia, vuosittain noin 6 000 tuntia. Ohjelma-ajan ulkopuolella TV Finland välittää YLE Teksti-TV:n uutisikkunan, johon koostuu tuoreimmat koti- ja ulkomaan uutiset. TV Finlandin ohjelmakortilla kuulee myös YLESAT1 ja YLESAT2 -radiokanavat. TV Finlandin ohjelmatiedot julkaistaan YLE:n internetsivuilla. Kanava on maksullinen. YLE:n radion ulkomaanpalvelua muutettiin vuoden 2006 aikana. Kesäkuussa tehtiin päätös keski- ja lyhytaaltojakelun lopettamisesta ja Porin lähetykset päättyivät vuoden 2007 alussa. Ratkaisu perustui palvelun kustannuksiin ja toisaalta satelliitti- ja internetjakelun kehitykseen. Nyt YLE palvelee ulkomailla olevia suomalaisia satelliitti-, mobiili- ja internetjakelun välityksellä. YLE:n satelliittijakelu kattaa Euroopan, Pohjois-Amerikan, Aasian ja Australian.

YLE Radio Finlandin ulkosuomalaisia palvelevaa erityisohjelmistoa voi kuunnella suomeksi ja ruotsiksi internetissä. Ulkomaanlähetysten vuosittainen määrä on ollut noin 36 500 tuntia. Myös asiapuheen kanava YLE Radio Peili kuuluu netissä ympärivuorokautisesti. Uutis- ja ajankohtaisohjelmien lisäksi se tarjoaa läpileikkauksen YLE:n sekä radio- että tv-kanavien puheohjelmistosta. YLE on tekemässä internetiin myös ulkosuomalaisia palvelevaa omaa sivustoaan.

YLE Mondo on lisäpalvelu, joka tarjoaa vieraskielisiä radiolähetyksiä digi-tv:n kautta koko maassa ja Helsingissä ULA-jakeluna 24 tuntia vuorokaudessa. Esimerkiksi venäjänkielistä ohjelmaa Mondon taajuudella lähetettiin 854 tuntia vuonna 2006.

2.6 Turvallisuus, viranomaistiedottaminen ja varautuminen poikkeusoloihin

Vuoden 2005 YLE-lain tarkennus ei tuonut muutoksia YLE:n tehtäviin, jotka koskevat viranomaistiedottamista tai varautumista poikkeusoloihin.

YLE välitti vuonna 2006 yhteensä 182 viranomaistiedotusta (123 v. 2005), kun vuonna 2004 tiedotuksia oli vain 85. Kertomuskauden tiedotuksista 102 (v. 2006) ja 69 (v. 2005) liittyi teleliikenteen häiriöihin eli soittaminen hätäkeskukseen oli estynyt. Hätätiedotteita välitettiin kahden vuoden aikana yhteensä 13. Ne olivat varoituksia tulipaloista leviävistä myrkyllisistä savuista, vaarallisen henkilön liikkeelläolosta, kemikaalionnettomuuksista sekä vaarallisesta karhusta.

Hätätiedotteiden välitysjärjestelmän kokeilussa 88 % kaupallisista radioista välitti vuonna 2006 kokeiluilmoituksen. Tiedotteiden vastaanotossa otettiin kokeilukäyttöön myös sähköposti telefaxin rinnalle. YLE:n valmiudet viranomaistiedotteiden välitykseen ovat kokonaisuutena hyvät.

Liikenne- ja viestintäministeriön valmiustarkastuksissa YLE:n poikkeusolojen valmiudet arvioitiin hyväksi. YLE ylläpitää rakenteellisesti suojatussa paikassa toimitilaa, joka on jatkuvassa valmiudessa poikkeusoloja varten. Toimintavalmius ja tilat mahdollistavat:

- viranomaistiedotteiden lähetyksen kaikissa olosuhteissa
- YLE:n ohjelmien lähettämisen kahdella radio- ja yhdellä tv-kanavalla sekä www.yle.fi -internetsivuston ja teksti-tv:n ylläpidon
- ohjelmien lähettämisen myös muualta kuin pääkaupunkiseudulta, jos se jostain syystä estyisi
- YLE:n omien työntekijöiden ja vieraiden suojaamisen.

Ulkomailla suunnattujen radiolähetyksien päättyminen vuoden 2006 lopussa heikentää hieman valmiutta tavoittaa ulkomailla olevat suomalaiset. Internet ja satelliittilähetykset korvaavat todennäköisesti pian keski- ja lyhytaalto-lähetykset.

Kertomuskaudella uusittiin poikkeusolojen johtokeskuksen radioiden lähetyksyköt. YLE:n VALMIS 2005 -valmiusharjoit-

tukseen osallistui 158 yläikäistä Helsingin Pasilassa ja kuudella paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Harjoitus liittyi VALHA-2005 valmiusharjoitukseen. Vuonna 2006 järjestettiin YLE:n uuden organisaation johdolle erityistilanneharjoitus. Harjoitukseen osallistui 25 johtajaa ja pääällikköä. Harjoitukset osoittivat, että Yleisradio Oy:n valmiudet suoriutua erityistilanteista ja poikkeusolojen velvoitteistaan ovat hyvät.

2.7 YLE suomalaisen tv-tarjonnan monipuolisuusvertailussa

Liikenne- ja viestintäministeriö tilaa vuosittain selvityksen suomalaisen tv-tarjonnan monipuolisuudesta. Tuorein raportti on vuodelta 2005 ja sisältää kuvauksen tv-tarjonnan yleisistä piirteistä ja muutoksista. Vuoden 2006 raportti ei ole vielä käytettävissä. Monipuolisuutta tarkastellaan selvityksessä ohjelmatyypin monipuolisuutena, jota arvioidaan 13-koh- taisen perusluokituksen avulla. Selvityksen mukaan, ja hiukan yksinkertaistaen, monipuolisuus toteutuu parhaiten silloin, kun kanavan ohjelmisto jakautuu mahdollisimman tasaisesti kaikkiin 13 ohjelmaluokkaan. Kanavakohtainen monipuolisuuden tarkastelu ei monikanavamaailmassa kuitenkaan välttämättä ole mielekästä. Esimerkiksi YLE:n tavoitteena ei ole tarjota viittä monipuolista kanavaa vaan mahdollisimman monipuolinen viiden kanavan kokonaisuus.

Seuraavassa referoidaan liikenne- ja viestintäministeriön selvityksen tuloksia. Valtakunnalliset analogiset kanavat (YLE TV1, YLE TV2, MTV3 ja Nelonen) lähettivät vuonna 2005 yhteensä 385 viikkotuntia eli päivittäin noin 55 tuntia ohjelmaa, mikä on päivää kohti 2 tuntia vähemmän kuin aiempina vuosina. Tv-tarjonta oli varsin samanlaista kuin aiempina vuosina. Suurin yksittäinen ohjelmaluokka oli ulkomainen fiktio. Sen osuus koko tarjonnasta oli viidennes kuten aiempinakin vuosina. Seuraavaksi suurimpia ohjelmaluokkia olivat ajankohtais- ja asiaohjelmat ja viihde.

Raportissa tarkastellaan erikseen analogisten ja vain digitaalisesti lähetettävien kanavien monipuolisuutta. Vuonna 2005 analogisten täyden palvelun tv-kanavien ohjelmatyypin valikoima oli hyvin monipuolinen. Sekä YLE TV1 että YLE TV2 ovat hivenen kaventaneet tarjontaansa YLE:n kanavien keskinäisen työnjaon ja profiloinnin vuoksi erityisesti parhaaseen katselu aikaan. Tämä

korostui parhaana katselu aikaan. YLE TV1:n kanavaprofiilissa informatiivisuus oli hieman vähentynyt ja Nelosen profiilissa se oli taas hieman kasvattanut osuuttaan. YLE TV1:n ohjelmistosta 64 % ja YLE TV2:n tarjonnasta lähes 38 % oli informatiivisia ohjelmia. MTV3:n ohjelmistosta noin 30 % ja Neloselta 25 % koostui informatiivisista ohjelmista. Analogisista kanavista monipuolisin oli YLE TV2.

Digitaaliset kanavat (YLE24, YLE Teema, YLE FST5, Subtv ja Urheilukanava) lähettivät keskimäärin 330 tuntia ohjelmaa viikossa. Vaikka kanavat YLE FST5:tä lukuun ottamatta erikoistuivat tiettyihin ohjelmatyyppeihin, niiden yhteenlaskettu tarjonta muistutti analogisten täyden palvelun kanavien profiilia. YLE24, YLE FST5 ja Subtv olivat raportin mukaan supistaneet tarjontansa monipuolisuutta, vaikka ne silti olivat edelleen erittäin monipuolisia. Aiempien vuosien tapaan digikanavista monipuolisimmaksi todettiin YLE FST5.

Vuonna 2005 mikään yksittäinen ohjelmaluokka ei hallinnut YLE:n ohjelmistoja, vaikka YLE panostaakin informatiivisuuteen ja sen kokonaistarjonnasta 64 % oli informatiivista ohjelmistoa. Suurimmat yksittäiset ohjelmatyypit olivat ajankohtaisohjelmat, asiaohjelmat ja uutiset. Kaikkien tv-kanavien lastenohjelmista YLE lähetti merkittävän enemmistön eli lähes 60 % koko tarjonnasta, ja myös lastenohjelmien kotimaisuusaste oli selvästi korkeampi kuin muilla toimijoilla.

Ruotsin analogiset julkisen palvelun kanavat SVT1, SVT2 ja Suomen YLE TV1 ja YLE TV2 ovat hyvin samankaltaisia, vaikka YLE:n kanavat ovatkin ruotsalaisia hieman informatiivisempia. Myös analogiset kaupalliset täyden palvelun kanavat muistuttavat toisiaan. Vaikka Ruotsissa onkin enemmän viihdekanavia kuin Suomessa, rakentuu tv-tarjonta molemmissa maissa yleis- ja erikoiskanavista, joiden profiilit asettuivat laajasti informatiivisen ja viihteellisen tarjonnan jatkumolle.

- **Kuvio 3: Tv-ohjelmiston monipuolisuus kanavittain Suomessa v. 2005**
(Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisu 40/2006)

3 YLEn ohjelmatarjonnan kustannukset

Vuoden 2005 ja -06 aikana YLEn ohjelmatarjonta on tv-kanavilla hieman kasvanut ja radiokanavilla selkeästi vähentynyt. Tv-lähetysten määrä on kahden vuoden aikana lisääntynyt +832 tunnilla. Lisätunnit tulevat lähinnä suurten urheilutapahtumien digilähetyksistä ja YLE Teeman lisääntyneestä tarjonnasta. Radiossa lähetystunnit kahden vuoden aikana ovat vähentyneet -12 109 tunnilla. Tämä johtuu DAB-kokeilun ja YleQ-kanavan lopettamisesta.

Ohjelmistoalueittain vuonna 2006 YLEn koko tv-tarjonnan kustannukset kohdistuivat seuraavasti (suluissa v. 2005):

- Uutis- ja ajankohtaisohjelmistot: 27 % (29 %)
- Asiaohjelmistot: 19 % (22 %)
- Kulttuuri-ohjelmistot: 27 % (26 %)
- Viihdeohjelmistot: 27 % (23 %)

YLEn ns. erityistehtävien (mm. hartausohjelmat, viranomaistiedotukset, saamenkielisen ja vieraskieliset palvelut) kustannusten osuus vuonna 2006 oli radiossa 1,7 % ja tv:ssä 0,7 %. Liitteen kuviossa 4 kustannukset on eritelty tv:n ja radion osuuksina. Erityistehtävät on laskettu osaksi asiaohjelmistoja.

Kymmenessä vuodessa YLEn tarjonta sekä televisio- että radiokanavilla on lähes kaksinkertaistunut. Lähetetyn ohjelmiston keskituntihinnat ovat samana aikana tv:n puolella laskeneet selvästi. Radiossa ohjelmattun hintakehitys on ollut tasaisempaa.

Ohjelmatoiminnan tuottavuutta on tehostettu mm. uudenlaisten toiminta- ja tuotantotapojen ja uuden teknologian avulla sekä ohjelmistolinjauksilla.

●●● Kuvio 4: Ohjelmistoalueiden osuudet (%)

YLEn radion ja tv:n kustannuksista v. 2005–2006

●●● Kuvio 5: YLEn tv-lähetykset ja kustannukset /

ohjelmatunti v. 1997–2006

●●● Kuvio 6: YLEn radiolähetykset ja kustannukset /

ohjelmatunti v. 1997–2006

4 YLEn yleisöt

4.1 Digi-tv:n kehitys

Suomalaisen digi-tv:n kehittämisen tavoitteena on digitalisoida kaikki kotitaloudet. Tämä takaa kaikille yhtäläisen mahdollisuuden televisiopalveluihin. Digi-tv mahdollistaa nykyistä tehokkaamman ja kohdentuvamman julkisen palvelun palvelun. Erilaisten erityisryhmien tarpeet voidaan sen avulla ottaa paremmin huomioon. Lisäksi se mahdollistaa voimavarojen suuremman keskittämisen nimenomaan sisältöjen tuottamiseen.

Vuodesta 2005 vuoteen 2006 digi-tv-talouksien määrä Suomessa kasvoi 24 %:sta 61 %:iin. Tästä 61 % digitalouksia -tilanteesta elokuun lopun digisiirtymään oli 8 kuukautta. Tammi-kuussa 2007 yhteensä 1 384 000 taloutta voi ottaa vastaan digitaalisia tv-lähetysjä. Antennitalouksista jopa kolme neljästä (76 %) oli hankkinut digi-tv:n tai -sovittimen, mutta kaapelitalouksista vasta alle puolet (44 %).

Television digitaalinen katselu lähes kaksinkertaistui digitalouksien määrän kasvaessa. Kaikesta yli 10-vuotiaiden tv:n katselusta (2 t 48 min/päivä) digitaalisen katselun osuus nousi joulukuussa yli 40 %:iin ja suurin osa siitä on myös analogisesti näkyvien 4 pääkanavan (YLE TV1, YLE TV2, MTV3, Nelonen) katselua. YLEn osuus kaikista yli 4-vuotiaiden digitaalisesta katselusta nousi yli 5 % -yksikköä edellisestä vuodesta. Digitaalisten YLE Teeman ja YLE24:n markkinaosuudet yli kaksinkertaistuivat.

Tavoittavuus kuvaa kuitenkin parhaiten digikanavien yleisösuhdetta. Viikon aikana keskimäärin 840 000 katsojaa seurasi YLE Teeman ohjelmia ja 870 000 YLE24:n ohjelmia. YLE24-kanavalla oli parhaimmillaan 480 000 katsojaa Itsenäisyyspäivän vastaanoton aikaan. YLE Teeman katsojaennätys, 110 000 katsojaa, saavutettiin joulukuussa Juice & Grand Slam -arkistokonsertin aikana.

4.2 Katselun ja kuuntelun kehitys

YLEn osuus sekä tv:n katselusta että radion kuuntelusta nousi. YLE tavoittaa suomalaiset erittäin hyvin; viikon aikana lähes kaikki suomalaiset seuraavat joko YLEn tv:n tai radion kanavia.

YLE:n osuus päivittäisestä tv:n katselusta oli 45,2 %, jossa kasvua 1 % -yksikkö edellisestä vuodesta. Television katseluaika pysyi edellisvuoden tasolla 2 t 41 min/vrk (yli 4-vuotiaat katsojat). YLE:n osuus päivittäisestä radion kuuntelusta kasvoi 2 % -yksiköllä 53 %:iin, vaikka radion kuunteluun käytetty aika kokonaisuutena laskikin 3 minuutilla. Nyt kuuntelu-aika oli 3 t 14 min/vrk (yli 9-vuotiaat kuuntelijat). Vuonna 2006 YLE:n osuus kaikesta tv:n ja radion seuraamiseen päivittäin käytetystä ajasta oli 49 % eli yhteensä lähes 3 tuntia. Kokonaisuuraamisessa on kasvua 1 % -yksikköä vuodesta 2005. YLE:n radiokanavat tavoittavat viikoittain 96 % ja YLE:n tv-kanavat 92 % suomalaisista.

Televisio tavoitti vuonna 2006 päivittäin 73 % väestöstä, eli noin 3,7 miljoonaa yli 4-vuotiaasta suomalaista. YLE:n kanavat tavoittavat päivittäin 62 % suomalaisista, MTV3 58 % ja Nelonen 40 %. Vuonna 2006 television katseluaika yli 4-vuotiaista oli 2 tuntia 41 minuuttia eli saman verran kuin vuonna 2005. YLE:n kanavien osuus oli 45,2 % kaikesta tv-katselusta, eli markkinaosuus nousi noin 1 % -yksikön verran vuodesta 2005. Nousua oli myös Subtv:n ja Nelosen sekä ns. muiden kanavien (mm. ulkomaiset satelliittikanavat ja vain digitaalisina lähetettävät kaupalliset kanavat) markkinaosuudessa, kun taas MTV3:n osuus laski noin 3 % -yksikköä. YLE:n kanavaosuudessa on vuosittaista vaihtelua, joka johtuu mm. suurista urheilutapahtumista kuten vuoden 2006 Torinon olympialaislähetyksistä.

Vuonna 2006 YLE:n osuus tv:n katselusta yli 45-vuotiaiden ikäryhmissä oli edelleen yli puolet, kun taas kaupallisten tv-kanavien osuus muissa ikäryhmissä on yli puolet tv:n katseluajasta. Tv:n katselussa kokonaisuudessaan oli sekä alle 15-vuotiaiden että 45–64-vuotiaiden ryhmissä pientä kasvua ja vastaavasti laskua 25–34-vuotiailla ja yli 65-vuotiailla.

Videoiden, dvd-tallenteiden ja digiboksin kovalevyille tallennettujen ohjelmien katseluun käytettiin keskimäärin 14 minuuttia päivässä.

- **TV-mittaritutkimuksessa (perustuu 1000 talouden otokseen eli n. 2200 henkilöä, toteuttaa Finnpanel Oy) television tavoittavuudella tarkoitetaan niiden katselijoiden suhteellista määrää tutkitussa väestössä, jotka katsovat tv:tä vähintään yhden minuutin päivän aikana. Tv:n katseluaika laske-**

taan katseluun käytetystä ajasta koko tutkittavaan väestöön suhteutettuna.

●●● Kuvio 7: Tv-kanavien osuudet päivittäisestä katseluajasta v. 2005 ja 2006

Vuoden 2006 katsotuun tv-päivä oli sunnuntai 26.2., jolloin lähetettiin Torinon olympialaisista pitkä, eri lajeista koostuva lähetys. Päivän katsotuun osuus oli jääkiekon Suomi–Ruotsi-loppuottelu. Eniten katsottu televisio-ohjelma oli kuitenkin edelleen Itsenäisyyspäivän vastaanotto 6.12. lähes 2,2 miljoonan yleisöllään. Yli 81 % illan aikana tv:tä katsoneista suomalaisista seurasi vastaanottoa. Koko väestöstä tv:n ääressä oli 47 %.

Toiseksi katsotuun ohjelma oli urheilua kuten myös edellisenä vuonna: Torinon olympialaisten jääkiekon Suomi–Venäjä-semifinaalista 24.2. sai YLE TV2:n äärelle 1,7 miljoonaa suomalaista. Kaikkiaan olympiakisojen lähetykset YLE:n kanavilla tavoittivat 4,5 miljoonaa katsojaa eli lähes kaikki suomalaiset.

TV-uutiset ja sää YLE TV1:ssä sai eniten yleisöä Presidentinvaalin tuloslähetysten välissä 29.1.2006 klo 20.30:n uutisilla oli lähes yhtä monta – yhteensä miltei 1,7 miljoonaa – katsojaa kuin jääkiekolla.

Tv:n äärellä vietetystä päivittäisestä lähes kolmesta tunnista runsas neljännes (27 %) käytetään erilaisten asiaohjelmien katseluun. Noin kolmannes ajasta seurataan ulkomaisia sarjoja ja elokuvia. Viidennes ajasta kuluu kotimaisen viihteen ja fiktion seuraamiseen ja runsas kymmenesosa urheilun parissa.

YLE:n kanavilla asiaohjelmiston katselu korostuu. YLE TV1:n painotus uutis- ja ajankohtaisjournalismiin, kansainväliseen näkökulmaan, dokumentteihin sekä kulttuuriin ja opetuksen peruspalveluihin näkyy näiden ohjelmien katseluosuuksissa, vaikka toki kanavan kotimaista viihdettä ja fiktiota sekä ulkomaisia elokuvia ja sarjojakin katsotaan. YLE TV2:n suuntautuminen urheiluohjelmiin ja viihteeseen näkyy sekini katselussa, mutta myös asiaohjelmien katselu on Kakkosella merkittävää. Neloselta seurataan lähinnä ulkomaisia sarjafilmejä, elokuvia sekä vähemmässä määrin kotimaista viihdettä ja fiktiota.

MTV3 sijoittuu välimaastoon; faktaohjelmat ja urheilu saavat kanavan katselussa selvästi enemmän painoarvoa kuin Nelo-sella, ulkomainen fiktio vastaavasti vähemmän.

●●● **Kuvio 8: Ohjelmaluokkien osuudet tv-kanavien katselusta (%) v. 2005 ja 2006**

Radiota kuuntelee jopa 96 % yli 9-vuotiaasta väestöstä viikon aikana. Keskimääräisenä päivänä radio tavoittaa 79 % väestöstä. Vuonna 2006 YLEn radiokanavien yhteinen viikoittainen tavoitavuus oli 67 % ja päivittäinen tavoitavuus 46 %. Eniten radiota kuuntelevat päivittäin yli 55-vuotiaat, jotka myös selvästi enemmän seuraavat YLEn kanavia kuin kaupallisia. Yli 45-vuotiaiden keskuudessa YLE Radio Suomi on edelleen kuunnelluin yksittäinen kanava. Eritoten 45–54-vuotiaat kuuntelevat kuitenkin paljon myös kaupallisia kanavia. YleX on 15–24-vuotiaiden kuunnelluin kanava. YLE Radio 1:tä kuuntelevat selvästi eniten yli 65-vuotiaat.

●●● **Kuvio 9: Radiokanavien osuudet päivittäisestä kuunteluajasta (%) v. 2005 ja 2006**

Radion päivittäinen kuuntelu-aika oli keskimäärin 3 tuntia 14 minuuttia, mikä on 3 minuuttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuodesta 2002 lähtien radion kuuntelu on ollut hieman laskussa. YLEn osuus radion kuuntelusta nousi kuitenkin jälleen hieman. Vuonna 2006 YLEn osuus oli 53 %. YLE Radio Suomi on edelleen markkinajohtaja; yli kolmannes kaikesta kuunteluun käytetystä ajasta on tämän kanavan kuuntelua. Kulttuuriin ja klassiseen musiikkiin keskittyvän YLE Radio 1:n osuus oli 9 %. Nuorille suunnatun YleX:n osuus oli 6 %, mutta pääkohderyhmässään, alle 35-vuotiaiden keskuudessa noin viidennes radion kuunteluun käytetystä ajasta vietettiin juuri YleX:n taajuudella.

- Kansallisessa Radiotutkimuksessa (otos käsittää yhteensä yli 14 000 henkilöä maakunnittain) **tavoittavuudella** tarkoitetaan niiden kuuntelijoiden suhteellista määrää tutkitussa väestössä, jotka kuuntelevat radiota vähintään puolet yhdestä 15-minuuttisjaksosta tarkasteltavana ajanjaksona. Radion **kuuntelu-aika**

lasketaan niiden 15-minuuttisjaksojen määrästä, jolla vastanneet ovat merkinneet kuunnelleensa radiota.

●●● **Kuvio 10: Radiokanavien viikkotavoitavuus v. 2005 ja 2006**

Internetin käyttö on edelleen kasvussa, vaikka vuonna 2006 nettiä käyttikin jo noin kolme neljästä 15–74-vuotiaasta suomalaisesta. Myös YLEn internetsivujen kävijämäärät ovat kasvaneet: syksyllä 2006 sivuilla vieraili keskimäärin 768 000 eri kävijää viikossa. YLEn internetsivusto on tällä hetkellä viideneksi suosituin TNS Metrix -kävijämittauksessa mukana olevista suomalaisista sivustoista.

Internetin käytössä on samankaltaista kausivaihtelua kuin tv:n katselussa, sillä kesäisin kävijämäärät laskevat talven luvuista. Isot uutistapahtumat, vaalit ja urheilutapahtumat kohottavat YLEn sivuston kävijämääriä. Keväällä 2006 Torinon olympialaiset ja Lordin Euroviisuvoitto nostivat YLEn sivujen viikkokävijämäärät yli miljoonaan. Syksyllä 2006 kasvu oli tasaisempaa. YLEn Elävän arkistolla on ollut selvä vahvistava vaikutus YLEn sivuston kävijämäärien kasvuun.

4.3 Tyytyväisyys YLEn tarjontaan

Suomalaiset ovat entistä tyytyväisempiä koko YLEn ohjelmatarjontaan. Vuonna 2006 yli 15-vuotiaista katselijoista ja kuuntelijoista 83 % on vähintään melko tyytyväisiä YLEn tv:n, radion ja uusien palvelujen tarjontaan (82 % v. 2005).

Naiset ja miehet ovat yhtä tyytyväisiä, eri ikäryhmien tyytyväisyydessä on sen sijaan hieman eroja. Muita tyytyväisempiä ovat 30–44-vuotiaat, joista 88 % on vähintään melko tyytyväisiä. Eniten tyytyväisyys on kasvanut nuorimpien 15–29-vuotiaiden keskuudessa, joista 83 % on vähintään melko tyytyväisiä 77 % v. 2005). Tässä ryhmässä tyytyväisyyttä on edellistä vuodesta nostanut selvästi nimenomaan tyytyväisyys uusiin palveluihin. Samalla kuitenkin yli 65-vuotiaiden tyytyväisyys YLEen on laskenut, vuonna 2006 heistä 77 % oli vähintään melko tyytyväisiä, edellisenä vuonna peräti 85 %. Vanhimmassa ikäryhmässä tyytyväisyys uusiin palveluihin on vähäistä, mutta edelleen ollaan hyvin tyytyväisiä perinteisiin tv:n ja radion ohjelmistoihin, joita

myös seurataan erittäin paljon.

●●● **Kuvio 11: Tyytyväisyys YLEn tarjontaan (%)**
v. 2005 ja 2006

YLE Katsojatytyväisyys -tutkimuksen mukaan kokonaistyytyväisyys YLEn tv-kanaviin on vuonna 2006 pysynyt entisellä tasolla; vähintään melko tyytyväisiä on 80 % suomalaisista, vuonna 2005 tulos oli 82 %. YLE TV1:n ja TV2:n kohdalla ”erittäin tyytyväisten” ja ”tyytyväisten” osuus on lisääntynyt, mutta ”melko tyytyväisten” osuus taas vähentynyt. Vastaavasti tyytyväisyys kaupallisiin kanaviin on entisellä tasolla tai hieman noussut kanavasta riippuen.

YLE Kuuntelijatytyväisyys -tutkimuksen mukaan vuonna 2006 yli 90 % kuuntelijoista on vähintään jossain määrin tyytyväinen kuunteleמיnsa radiokanaviin. Kokonaistyytyväisyys on entisellä tasolla, mutta ”erittäin tyytyväisten” ja ”tyytyväisten” osuus on myös radiokanavilla kasvanut.

YLEn radiokanavista kuuntelijat ovat tyytyväisimpiä YleX:ään ja YLE Radio 1:een. YleX:n kuuntelijoista peräti 52 % on erittäin tyytyväinen kanavaansa; YLE Radio 1:n vastaava lukema on 48 %. Vähintäänkin tyytyväisiä näihin kanaviin on 83–84 % kuuntelijoista. YLE Radio Suomen kuuntelijoista erittäin tyytyväisiä kanavaan on 39 % ja vähintään tyytyväisiä 81 %. Kun vertailulukuna käytetään varsinaisten kuuntelijoiden sijaan kaikkia yli 15-vuotiaita suomalaisia, saa YLE Radio Suomi parhaan tuloksen. Vastanneista 47 % ilmoittaa olevansa vähintään tyytyväinen kanavaan.

4.4 YLEn yleisöt ja julkinen palvelu

Suomalaiset arvostavat erittäin laajasti YLEn julkisen palvelun tehtävää: kokonaisuutena sitä pitävät vähintään melko tärkeänä lähes kaikki (97 % väestöstä). Eniten YLEn tehtävistä arvostetaan viranomaistiedotusten välittämistä ja varautumista poikkeusoloihin ja tasa-arvoista periaatetta saada ohjelmat kaikille samalla maksulla asuinpaikasta riippumatta. Luotettavaa ja riippumatonta tietoa välittävät uutiset on kolmanneksi tärkein tehtävä.

Myös kotimaiset lastenohjelmat, erityisryhmien palvelut, arkielämän, luonnon ja ympäröivän maailman kuvaukset ja alueelliset

tv-uutiset ylittävät yli 90 %:n kannatukseen. Ruotsin- ja saamenkieliset ohjelmat, hartausohjelmat, eduskuntalähetykset, Radion sinfoniaorkesteri ja uusien medioiden palvelut eivät nouse koko väestön keskuudessa aivan samoihin lukemiin. Tämän tyyppiset erityisohjelmistot koetaan kuitenkin selkeästi osaksi suomalaista demokraattista yhteiskuntaa.

●●● **Kuvio 12: YLEn julkisen palvelun tehtävien**
tärkeys v. 2005 ja 2006

Erityisryhmien palvelut, YLEn arkistojen ylläpito ja avaaminen yleisöjen käyttöön (YLEn Elävä arkisto) sekä YLEn digitaaliset tv-kanavat nousivat vuonna 2006 eniten tehtävien tärkeydessä. Myös digi-tv:n kanavia pidetään nyt selvästi tärkeämpänä osana YLEn toimintaa kuin vuosi sitten (+16 %-yksikköä), vähintään ”melko tärkeinä” niitä pitää jo lähes seitsemän kymmenestä (69 %) suomalaisista. Tehtäväalueiden arvostus on kautta linjan hieman noussut.

Useimpien tehtäväalueiden arvostus on erittäin korkealla, joten erotkaan eivät ole kovin suuria. Johdonmukaisin ero löytyy naisten ja miesten arvostuksista. Naiset arvostavat useimpia julkisen palvelun tehtäviä miehiä enemmän. Naisten ja miesten arvostuserot ovat vähäisimpiä suosituissa ohjelmaluokissa ja suurimpia erityisohjelmistojen (maahanmuuttajien palvelujen, klassisen musiikin, hartausohjelmien, kielivähemmistöjen ohjelmien, suomalaista kulttuuri- ja taide-elämää käsittelevien ohjelmien ja opetusohjelmien) kohdalla. Lähetysisiä suurista urheilutapahtumista ja digi-tv-kanavia miehet arvostavat selvästi naisia enemmän.

Onnistumista julkisen palvelun tehtävässä arvioitiin täsmälleen saman tehtäväluettelon pohjalta kuin tehtävien tärkeyttäkin. Suomalaisista 93 % kokee YLEn onnistuneen vähintään tyydyttävästi julkisessa palvelussa kokonaisuudessa. Yksittäisistä tehtävistä YLEn arvioidaan onnistuneen parhaiten suurten kansainvälisten urheilutapahtumien välittämässä (95 %). YLE on vastaajien mielestä onnistunut erittäin hyvin myös uutistoiminnassaan: sekä luotettavassa ja riippumattomassa uutisvälityksessä että alueellisessa tv-uutisoinnissa. Myös viranomaistiedottaminen, yhteiskunnallista

keskustelua edistävät ohjelmat, dokumentit, lastenohjelmat ja kotimainen draama sekä populaarikulttuuri yltyvät erittäin hyviin arvioihin.

Suhteessa heikommin YLE on vastaajien mielestä onnistunut erityisryhmien palveluissa, ohjelmien välittämisessä ulkosuomalaisille sekä maahanmuuttajille tarkoitettujen ohjelmien ja palveluiden tarjoamisessa. Erityisryhmien palveluissa odotukset ovat suurempia kuin koettu onnistuminen. Tehokkaampi tiedottaminen ja markkinointi erityisryhmille suunnatusta tarjonnasta on tärkeää. Maahanmuuttajien palveluihin kohdistuvat odotukset eivät vielä ole yhtä suuria, mutta tämän tarjonnan kehittämisestä on YLEssä jo päätetty.

4.4.1. Tv-maksun vastine

Suomalaisten asenne tv-maksuun on entistä myönteisempi. Vuonna 2006 kokemus tv-maksulle saadusta vastineesta vahvistui selvästi. Peräti 62 % suomalaisista koki saaneensa vähintään melko hyvin vastinetta tv-maksulle YLEn ohjelmistoista, kun sama luku edellisenä vuonna oli 11 % -yksikköä alhaisempi. Suomalaisista 91 % tiesi, että tv-maksutulot ovat YLEn toiminnan rahoitusmuoto. Tietämys rahoitusmuodosta on hiljalleen kasvanut, sillä esimerkiksi viisi vuotta sitten vain 81 % tiesi YLEn rahoituslähteen.

4.5. Julkisen palvelun tehtävien arvostus ja YLEn yleisösuhde

Yleisösuhteen onnistumista voidaan arvioida tutkimalla yleisöjen mielikuvia YLEstä ja sen tarjonnasta. Myös erilaisia julkisuudessa esitettyjä arvioiteja voidaan tutkia. Sekä yleisöjen mielikuvien että julkiseen keskusteluun kytkeyty monenlaisia arvostuksia.

Yleisöjen mielikuvien ja arvostusten laaja selvittäminen vuosittain on erittäin tärkeää jo pelkästään tv-maksurahoituksen takia. YLE on vuosina 2005 ja 2006 kenties entistä paremmin onnistunut vastaamaan kuluttajien odotuksiin. Näin voi päätellä, koska tv-maksulle saatu vastine on noussut. Mutta yleisösuhdetta on arvioitava myös laajemmin. Kaikki suomalaiset eivät ole selvillä tv-maksun ja YLEn koko toiminnan yhteydestä, vaan

saattavat arvioida esimerkiksi koko Suomen tv-tarjontaa eivätkä radiotarjontaa lainkaan. Tosin myös tietoisuus YLEn toiminnan rahoittamisen tavasta on lisääntynyt. Peräti 91 % vastaajista tiesi tv-maksun YLEn tärkeimmäksi rahoitusmuodoksi.

Arviot YLEn julkisen palvelun tehtävien tärkeydestä ja YLEn onnistumisesta tehtävissään vuosina 2005 ja 2006 osoittavat, että YLEä arvioidaan myös aivan muusta näkökulmasta kuin sen tv-maksun maksajalle tarjoamasta "vastineesta". Tätä päätelmää tukevat myös monet muut myönteiset tutkimustulokset. YLEn asema ja tv-maksuhalukkuus jäsenyivät viime kädessä yhteisesti jaettujen merkitysten kautta. Tärkeää on se, mitä arvoa kansalaiset näkevät YLEllä olevan suomalaiselle yhteiskunnalle nyt ja tulevaisuudessa. Mediatarjonta kasvaa ja eriytyy ja median käytön muodot moninaistuvat, jolloin kansalaisten yhteisillä kokemuksilla on entistä tärkeämpi merkitys. Vuoden 2005 ja 2006 YLEn katsoja- ja kuunteliosuudet, tavoitavuus ja koettu merkityksellisyys osoittavat, että uutistapahtumat, suuret urheilukisat ja kulttuurin ja viihteen ohjelmistot yhdistävät edelleen suomalaisia. Kaikki eivät välttämättä seuraa tarjontaa samaan aikaan tai samalla tavoin, mutta näistä samoista tapahtumista syntyy silti yhteisiä, jaettuja kokemuksia.

5 Julkisen palvelun toimintaedellytysten määrittely

5.1 Eurooppalaisia linjauksia

Euroopan komissio julkaisi vuoden 2005 lopulla ehdotuksensa tv-direktiivin uudistamiseksi. Sääntelyn piiriin tulevat perinteisen tv-kanavatarjonnan lisäksi ns. ei-lineaariset viestintäpalvelut kuten internetissä tarjolla olevat tai tilattavat ohjelmat. Tämän audiovisuaalinen mediapalvelu -direktiivin (ent. tv-direktiivi) uudistaminen on parhaillaan Euroopan parlamentin ja neuvoston käsittelyssä. Euroopan unionissa komissio käynnisti ns. viestintälakipaketin valmistelun, johon uutena asiana liittyy taajuuspolitiikan kaupallistaminen. Yleisradio on korostanut lausunnoissaan, että julkisen palvelun televisiolla ja radiolla tulee olla nykyiseen toimintaansa ja sen kehittämiseen myös tulevaisuudessa tarpeellinen määrä taajuuksia, jotka yhtiö saa käyttöönsä korvauksetta.

Digitaalisen tv-toiminnan kehitystä Länsi-Euroopan maissa kuvataan liitteessä 13. Tv-maksujen eurooppalainen vertailu esitetään liitteen kuviossa 14. Useimmissa maissa, kuten Suomessakin, tv-maksua korotetaan vuosittain.

●●● **Kuvio 13: Maanpäällisen tv-toiminnan digitalisointi Länsi-Euroopassa**

●●● **Kuvio 14: Tv-maksut Euroopassa v. 2007**

5.2 Kansallinen sääntely

Eduskunta hyväksyi kesällä 2005 valtioneuvoston esittämät YLEä koskevat lakiuudistukset. Yleisradio Oy:stä annettua lakia muutettiin ja valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 5 luku kumottiin.

Uudistukset toivat muutoksia Yleisradion hallintoneuvoston ja hallituksen tehtäviin sekä hallituksen kokoonpanoon (ks. kpl 6.1). Yleisradion julkisen palvelun erityistehtäviin tuli lisäyksiä ja tarkennuksia.

Julkisen palvelun tehtäviin lisättiin virikkeellisen viihteen ja lapsille suunnatun ohjelmiston tarjonta. Tehtäviin lisättiin myös suvaitsevuuksien ja monikulttuurisuuden sekä tasa-arvon ja kansalaisten osallistumisen tukemista koskevat säännökset. Lakiuudistukset astuivat voimaan 1.1.2006. Myös valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain toimilupamaksua koskevat pykälät kumottiin siirryttäessä täysin digitaaliseen tv-toimintaan.

Eduskunta hyväksyi joulukuussa 2006 muutoksia televisio- ja radiotoiminnasta annettuun lakiin. Muutosten tarkoituksena oli edistää mobiilitelevision kehittämistä. Digitaalisen toimiluvan saanut televisio- ja radiotoimija saa lähettää tarjoamaansa ohjelmistoa ilman erillistä toimilupaa myös DVB-H-verkossa samanaikaisesti ja sisällöltään samana alkuperäisellä lähetyksialueella. Yleisradio saa vastaavasti lähettää omat televisio- ja radio-ohjelmistonsa DVB-H-verkossa. Vuoden 2007 alusta Viestintävirasto myöntää ohjelmistotoimiluvat tähän radio- ja televisiotoimintaan sidotun harkinnan mukaisesti. Mobiili-tv-toiminta on kuitenkin vasta alkuvaiheessa tekijänoikeuskiistojen ja vastaanottimien puuttumisen takia.

Valtioneuvoston myöntämät uudet digitaalisen television ohjelmistotoimiluvat ja mobiili-tv:n aloittaminen muuttavat

digitaalisen tv-tarjonnan rakennetta, joka on esitetty liitteen kuviossa 15.

●●● **Kuvio 15: Digitaaliset tv-lähetykset Suomessa**

Liikenne- ja viestintäministeriö päätti uusista analogisen radion ohjelmistotoimiluvista toukokuussa 2006. SWelcom Oy:n kaksi uutta, lähes koko maassa kuuluvaa radiokanavaa sai toimiluvan. Kokonaan valtakunnallisella taajuuskokonaisuudella jatkaa Oy Suomen Uutisradio Ab:n Radio Nova.

Valtioneuvosto päätti tv-maksun 3,5 %:n korotuksesta vuoden 2006 alusta ja 3,7 %:n korotuksesta vuoden 2007 alusta.

6 YLE:n hallinto v. 2005 ja 2006

6.1 Muutoksia hallintoon

Vuoden 2005 aikana Lakia Yleisradio Oy:stä uudistettiin. Uudistus toi tiettyjä muutoksia myös yhtiön hallintoon. Nämä muutokset astuivat voimaan vuoden 2006 alusta. Yhtiön hallintoelimiä ovat lain mukaan edelleen hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtajana toimiva pääjohtaja. Yhtiön johdon muodostama hallitus lakkautettiin. Uudistetun lain mukaan yhtiön hallituksen jäsenet eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä eivätkä kuuluu yhtiön toimivaan johtoon. Hallitukselle siirtyi aikaisemmin hallintoneuvostolle kuuluneita tehtäviä kuten talousarvioista päättäminen sekä toimitusjohtajan ja ylimpien johtajien valinta. Hallintoneuvoston tehtäviin kuuluu edelleen Yleisradion toiminnan laajuudesta ja suuntaviivoista päättäminen sekä yhtiölle laissa säädetyn julkisen palvelun tehtävän toteuttamisen valvonta.

6.2 Hallintoneuvosto ja sen tehtävät

Yleisradion ylin päättävä elin on 21-jäseninen hallintoneuvosto.

Hallintoneuvoston jäsenet valitsee eduskunta vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä. Hallintoneuvoston jäseniksi on valittava tiedettä, taidetta, sivistystyötä ja elinkeino- ja talouselämää tuntevia sekä eri yhteiskunta- ja kieliryhmiä edustavia henkilöitä. Eduskunnan nimeämien jäsenten lisäksi kahdella yhtiön henki-

löstön nimeämällä edustajalla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa hallintoneuvoston kokouksissa.

Vuonna 2005 hallintoneuvoston tehtäviä olivat mm.:

- nimittää hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja
- nimittää ylimmät ohjelmatoiminnasta vastaavat johtajat toimitusjohtajan esityksestä
- päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista
- huolehtia, että julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulevat suoritetuksi
- vahvistaa budjetti ja toimintasuunnitelma
- valvoa yhtiön hallintoa
- kutsua koolle yhtiökokous ja valmistella siinä käsiteltävät asiat ja
- antaa yhtiön toiminnasta vuosittain kertomus eduskunnalle.

Vuoden 2006 alussa voimaan tulleen YLE-lain muutoksen mukaan hallintoneuvoston tehtävät ovat:

- valita ja vapauttaa yhtiön hallitus ja hallituksen puheenjohtaja
- päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista
- huolehtia ja valvoa, että julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulevat suoritetuiksi
- antaa Saamelaiskäräjä asiasta kuultuaan julkisen palvelun toteutumisesta joka toinen vuosi kahta toimintavuotta käsittävä kertomus eduskunnalle
- päättää talouden ja toiminnan suuntaviivoista
- tarkastaa ja hyväksyä hallituksen vuosikertomus
- valvoa yhtiön hallintoa ja antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta ja
- käsitellä muut hallituksen sille esittämät asiat.

6.3 Hallitus ja sen tehtävät

Vuonna 2005 yhtiön hallitukseen kuului yhtiön toimitusjohtaja, hänen varamiehensä sekä enintään kahdeksan muuta varsinaista jäsentä. Hallintoneuvoston valitsemien jäsenten lisäksi henkilöstöllä oli oikeus nimetä hallitukseen yksi varsinainen jäsen.

Vuonna 2006 hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä eivätkä kuulua yhtiön muuhun ylimpään johtoon.

Yhtiön hallituksen tulee edustaa riittävän monipuolista asiantuntemusta ja molempia kieliryhmiä. Hallituksen tehtävät ovat vuoden 2006 alussa voimaan tulleen YLE-lain mukaan mm.:

- valita ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa hänen palkkansa sekä muut toimeen liittyvät ehdot; toimitusjohtaja ei saa olla hallintoneuvoston eikä hallituksen jäsen
- valita yhtiön muu ylin johto sekä vahvistaa heidän palkkansa ja muut toimiin liittyvät ehdot
- päättää seuraavan vuoden talousarviosta
- kutsua koolle yhtiökokous ja valmistella siinä käsiteltävät asiat ja
- antaa yhtiön toiminnasta vuosittain kertomus Viestintävirastolle.

6.4 Hallintoneuvoston päätöksiä

Vuonna 2005 hallintoneuvosto kokoontui 9 kertaa ja kokousasioita valmisteleva hallintoneuvoston työjaosto 9 kertaa. Vuonna 2006 hallintoneuvosto kokoontui 5 kertaa. Hallintoneuvosto päätti 13.12.2005 työjaoston lakkauttamisesta, kun yhtiö siirtyi vuoden 2006 alussa uuteen hallintomalliin. Hallintoneuvosto hyväksyi Yleisradion hallituksen toimintakertomukset ja antoi varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa tilikausien tilinpäätöksistä ja tilintarkastuskertomuksista. Toimintakertomukset hyväksyttiin 15.3.2005 ja 28.3.2006.

Hallintoneuvosto kutsui koolle varsinaisen yhtiökokouksen, joka pidettiin 20.4.2005.

Ylimääräinen yhtiökokous kutsuttiin koolle 8.12.2005 yhtiöjärjestyksen muuttamiseksi. Yhtiön hallintomallia muutettiin Yleisradio Oy:stä annetun lain edellyttämällä tavalla. Muutokset astuivat voimaan vuoden 2006 alussa.

Hallintoneuvosto hyväksyi 13.12.2005 yhtiön budjetin vuodelle 2006. Budjetin loppusumma määräytyi YLE:n vuoteen 2008 ulottuvan rahoitussuunnitelman mukaisesti.

Hallintoneuvosto nimesi 29.11.2005 yhtiölle hallituksen. Vuosina 2005 ja 2006 hallintoneuvosto käsitteli mm. seuraavia asioita:

2005

- Jakeluteknologiastrategia 2005– 2007 ja DAB-koeverkon sulkeminen vuoden 2005 aikana
- YLE 2008 suunnitteluasiakirja
- Tv-maksun tarkistaminen
- SVT-Europan lähetysten jakelu

2006

- YLE:n organisaatiouudistus
- Saamenkielisten lastenohjelmien tarjonta
- Tv-maksun tarkistaminen
- YLE:n palveluntarjonta ja kanavaprofiilit
- SVT-Europan ohjelmistotoimilupa

Hallintoneuvoston keskeisiä päätöksiä olivat:

2005

22.2.: DAB-koeverkko suljetaan vuoden 2005 aikana. Mikäli DABista tulee eurooppalainen jakelustandardi, YLE voi käynnistää DAB-palvelut uudestaan nopeallakin aikataululla. Aloitetaan uusien monimediaisten jakelualustojen tutkiminen.

26.4.: YLE:n strateginen, kolmivuotiseen suunnitteluun perustuva asiakirja YLE 2008 vahvistetaan. Asiakirja sisältää ohjelmistojen, jakelun, henkilöstön ja osaamisen, tekniikan, investointien, toimintatapojen ja organisaation kehittämisen sekä rahoituksen strategiset peruslinjaukset.

26.4.: Digita Oy:n debentuurilainan maksuehtoihin tehtiin muutos: lainan loppuosaa maksetaan lainaehtojen mukaisesti yhtenä suorituksena 17.3.2005 ja eläkesäätiölaina ennenaikaisesti yhtenä suorituksena 17.3.2005

26.4.: Uudistettu Ohjelmatoiminnan säännöstö hyväksytään.

7.6.: Tv-maksun korotusesitys tehdään valtioneuvostolle. Esitys noudattaa liikenne- ja viestintäministeriön asettaman parlamentaarisen työryhmän ehdotusta, jonka mukaan maksua korotetaan vuoden 2006 alusta alkaen inflaatiota vastaavasti ja

lisättyä prosentilla. Prosentin lisäys poistuu kun päällekkäiset analogiset ja digitaaliset lähetykset loppuvat. Valtioneuvosto päätti tv-maksun 3,5 %:n korotuksesta vuoden 2006 alusta.

5.9.: Hyväksytään suunnitelma talouden tasapainottamiseksi vuoteen 2008. Talous saatetaan tasapainoon sopimusmuutoksien, yhtiön rakennetta uudistamalla, tehostamalla ohjelmatoiminnan ja tukitoimintojen prosesseja sekä ohjelmatoimintaan liittyvin linjauksin.

27.9.: Tehdään päätökset SVT-Europan jakelusta: YLE:n vastuu SVT-Europan jakelu- ja tekijänoikeuskustannuksista päättyy kun analogiset lähetykset lopetetaan 31.8.2007.

Keväällä 2005 hallintoneuvosto antoi eduskunnalle kertomuksen Yleisradion julkisen palvelun toteutumisesta. Hallintoneuvostolle annettiin raportit yhtiön tasa-arvo- ja moninaisuustyöstä sekä naiskunnan 10-vuotisesta historiasta.

2006

28.3.: Vahvistetaan yhtiön strategiset tavoitteet ja yhtiön uusi perusorganisaatio. Strategisena tavoitteena on, että vuonna 2010 YLE on paitsi itsenäinen ja tehokas täyden julkisen palvelun yhtiö perinteisillä radio- ja tv-markkinoilla, myös merkittävä toimija uusien, erityisesti laajakaistaverkkoa käyttävien palvelujen kehittäjänä ja toteuttajana. Uusi organisaatio perustuu YLE:n koko sisältötuotantoon eikä jakeluvälineisiin kuten aiemmin. Toiminta on asiakassuuntautunutta ja ohjelmatuotanto on organisoitu neljään ohjelmistoalueeseen. Radio- ja televisio-ohjelmat sekä internettarjonta tuotetaan pääosin samoissa osaamiskesköksissä. Kanavien tehtävä on tilata ja koostaa ohjelmistot. Kanavaorganisaatio on kevyt. Kaikki ohjelmatuotannon tukitehtävät on keskitetty yhtiötasoisesti toimiviin palveluyksiköihin ja yhtiömatriiseihin. Johtoryhmä työskentelee sisältölähtöisesti ja asiakassuuntautuneesti.

2.5.: Tehdään tv-maksun korotusesitys valtioneuvostolle. Valtioneuvosto päätti tv-maksun 3,7 %:n korotuksesta vuoden 2007 alusta.

6.6.: Yhtiön kanava- ja palveluntarjonnan kokonaisuudesta päätetään. ULA-jakeluna Uudellamaalla kuulunut radiokanava YleQ ja digitaalinen tv-kanava YLE24 päätettiin lopettaa. YLE Radio Peili laajenee vuonna 2008 valtakunnalliseksi ULA-jakelun puhe-

kanavaksi. Populaarikulttuuriin, urheiluun ja tapahtumävälitykseen keskittyvä monimediainen digi-tv-kanava YLE Extra aloittaa huhtikuussa 2007. Porin keski- ja lyhytaaltolähetykset lopetetaan viimeistään vuoden 2007 lopussa. YLE palvelee vastedes ulkomailla olevia suomalaisia satelliitti-mobiili ja internetjakelun avulla. Keskiaaltolähetyksiä jatketaan kuitenkin edelleen Helsingin Santahaminan lähettimeltä Itämeren alueelle.

12.12.: Hyväksytään talouden suuntaviivat vuosille 2008–2010. Tuotto-oletus perustuu tv-maksukannan pysymiseen vuosien 2005–2006 keskimääräisellä tasolla. Tv-maksua korotetaan Niemelän työryhmän esityksen mukaisesti ja toimilupamaksutulot loppuvat 31.8.2007. Kulutaso säilyy vuoden 2001 tasolla ainakin vuoteen 2008 asti. Vuodesta 2008 alkaen yhtiön tulos on tasapainossa.

Yleisradio hakee 12.12.2006 ohjelmistotoimilupaa SVT-Europan kanavan lähettämiseksi Suomessa. Valtioneuvosto

myönsi ohjelmistotoimiluvan Yleisradiolle 18.1.2007. Päätöksen mukaisesti Yleisradion tulee huolehtia siitä, että 1.9.2007 alkaen lähetykset voidaan vastaanottaa alueella, jolla asuu vähintään 59 % väestöstä ja 1.12.2007 alkaen alueella, jolla asuu vähintään 80 % väestöstä.

Keväällä 2006 hallintoneuvostolle esiteltiin YLE:n suunnitellut saamenkielisten lastenohjelmien tarjonnasta. YLE aloittaa vuoden 2007 alusta saamenkielisen lasten tv-makasiiniohjelman Mánáid TV (Lasten TV). Ohjelman tuottaa YLE Lapset ja nuoret yhdessä Norjan ja Ruotsin yleisradioyhtiöiden sekä YLE:n Saamen Radion kanssa, ja se esitetään YLE TV2:n ohjelmistossa sunnuntaiaamuisin suomeksi tekstitettynä. Lisäksi YLE toteuttaa saamenkielisten nuorten videoleirin Utsjoella. Videot esitetään YLE:n Farmi -nuortenohjelmassa ja ne ovat myös nähtävissä YLE:n nettisivustolla. Koulu-TV tuottaa saamelaisatujen sarjan Sata sanaa lumesta YLE Teemalle.

YLEn hallintoneuvosto v. 2005-06

Kansanedustaja Mika Lintilä, (kesk), puheenjohtaja
Kansanedustaja Liisa Jaakonsaari, (sd), varapuheenjohtaja
Kansanedustaja Mikko Alatalo, (kesk)
Toiminnanjohtaja Pauliina Arola, (kesk) 7.2.2006 alkaen
Lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula, (kesk)
20.12.2005 asti
Kansanedustaja Jyri Häkämies, (kok) 20.3.2006 asti
Kansanedustaja Pertti Hemmilä, (kok) 21.3.2006 alkaen
Kansanedustaja Toimi Kankaanniemi, (kd)
Kansanedustaja Marjukka Karttunen, (kok)
Kansanedustaja Jyrki Katainen, (kok), 22.4.2005 asti
Kansanedustaja Irina Krohn, (vihr) 14.9.2006 asti
Kansanedustaja Kalevi Lamminen, (kok), 26.4.05 alkaen
Kansanedustaja Annika Lapintie, (vas)
Kansanedustaja Riikka Moilanen-Savolainen, (kesk)
Kansanedustaja Reino Ojala, (sd)
Kansanedustaja Kalevi Olin, (sd)
Eduskuntaryhmän pääsihteeri Pekka Perttula, (kesk)
23.5.2006 asti
Kansanedustaja Erkki Pulliainen, (vihr) 15.9.2006 alkaen
Kansanedustaja Mauri Salo, (kesk) 24.5.2006 alkaen
FM Mirja Rynnänen, (kesk)
Kansanedustaja Kimmo Sasi, (kok)
Yhteiskuntasuhdejohtaja Berth Sundström, (rkp)
20.12.2005 asti
Kansanedustaja Säte Tahvanainen, (sd)
Kansanedustaja Esko-Juhani Tennilä, (vas)
Kansanedustaja Astrid Thors, (rkp) 7.2.2006 alkaen
Kansanedustaja Marja Tiura, (kok)
Kansanedustaja Pia Viitanen, (sd)
Henkilöstön edustaja, tuottaja Timo-Erkki Heino
Henkilöstön edustaja, huoltomestari Juhani Mäkelä
Hallintoneuvoston sihteeri, lakiasiain päällikkö
Kirsi-Marja Okkonen, 31.8.2006 asti
Hallintoneuvoston sihteeri, lakiasiain päällikkö Katri Olmo,
1.9.2006 alkaen

YLEn hallitus v. 2005

YLEn hallitus v. 2005

Toimitusjohtaja Arne Wessberg, puheenjohtaja,
30.4.2005 asti

Toimitusjohtaja Mikael Jungner, puheenjohtaja,
1.5.2005 alkaen

Radiotoiminnan johtaja, varatoimitusjohtaja
Seppo Härkönen

Televisiotoiminnan johtaja Olli-Pekka Heinonen

Ruotsinkielisen toiminnan johtaja Ann Sandelin

Henkilöstön edustaja, toimittaja Raino Hurme

Hallituksen sihteeri, lakiasiain päällikkö Kirsi-Marja Okkonen

YLEn hallitus v. 2006

Toimitusjohtaja Hannu Olkinuora

Konsernijohtaja Jukka Alho

Lapsiasiavaltuutettu Maria Kaisa Aula

Kansanedustaja Jouni Backman

Johtaja Gunvor Kronman

Viestintäjohtaja Velipekka Nummikoski

Ohjaaja Raija-Sinikka Rantala

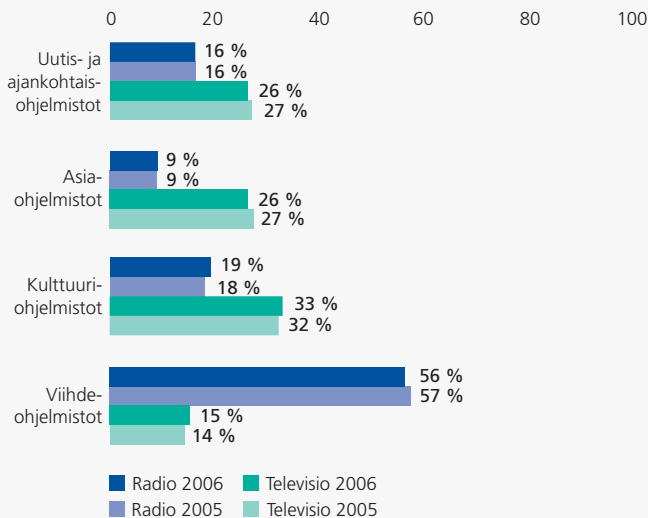
Henkilöstön edustaja, toimittaja Raino Hurme

Hallituksen sihteeri, hallintojohtaja Jussi Tunturi

LIITE: Tilastokuviot

1. Ohjelmistoalueiden osuudet (%) YLEn radion ja tv:n lähetyksistä

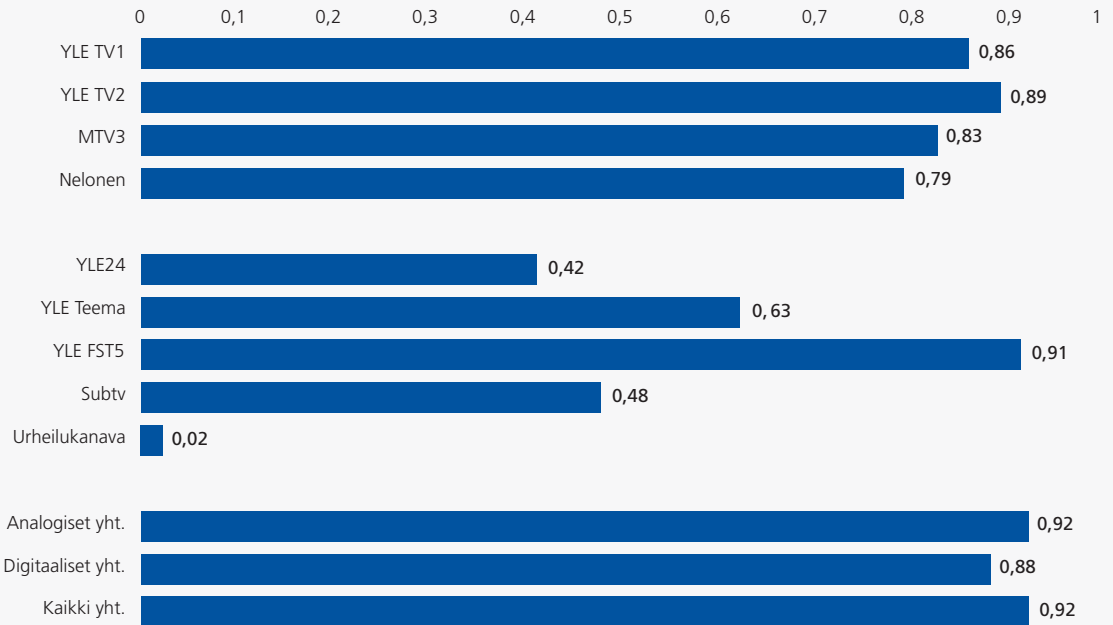
Tv:n lähetykset: pl rinnakkaislähetykset, ml. simulcast-lähetykset

2. Mieli-pide uutislähteiden luotettavuudesta v. 2005 ja 2006

Keskiarvo 1–5: 1 = erittäin epäluotettava ja 5 = erittäin luotettava (suluissa arvion v. 2006 antaneiden osuus vastaajista)

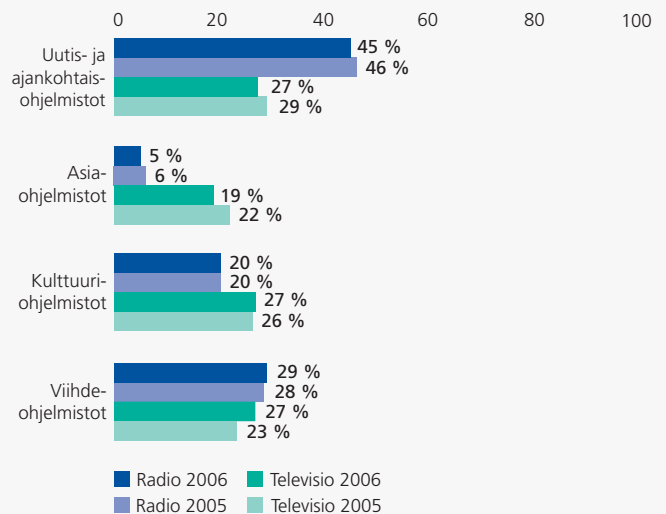
	2005	2006
YLEn Tv-uutiset (98 %)	4,5	4,48
YLEn Aamu-tv:n uutiset (YLE TV1) (82 %)	4,4	4,39
YLEn valtakunnalliset radiouutiset (90 %)	4,36	4,36
YLEn Alueelliset tv-uutiset (84 %)	4,31	4,29
YLEn Teksti-TV:n uutiset (75 %)	4,31	4,28
Säännöllisimmin luetun sanomalehden uutissivut (96 %)	4,26	4,28
MTV3:n uutiset (96 %)	4,26	4,28
Huomenta Suomen uutiset (MTV3) (81 %)	4,22	4,23
YLEn maakunnalliset radiouutiset (83 %)	4,21	4,21
YLEn ruotsinkieliset tv-uutiset (TV-Nytt) (47 %)	4,19	4,19
YLEn uutiset internetissä (www.yle.fi/uutiset) (51 %)	4,03	4,18
MTV3:n teksti-tv:n uutiset (72 %)	4,2	4,16
YLEn Teksti-TV internetissä (49 %)	..	4,1
YLEn ruotsinkieliset radiouutiset (44 %)	4,04	4,03
Nelosen uutiset (80 %)	3,99	4,03
Nelosen teksti-tv:n uutiset (63 %)	3,96	3,97
Radio Novan uutiset (66 %)	3,8	3,82
Uutiset tekstiviestipalveluna (matkapuhelin) (36 %)	3,65	3,74
Muiden kaupallisten radiokanavien uutiset (70 %)	3,69	3,71
Ilmajakelulehtien uutissivut (86 %)	3,33	3,36
Ilta-päivälehtien uutissivut (IltaSanomat tai Ilta-lehti) (92 %)	2,69	2,62

3. Tv-ohjelmiston monipuolisuus kanavittain v. 2005

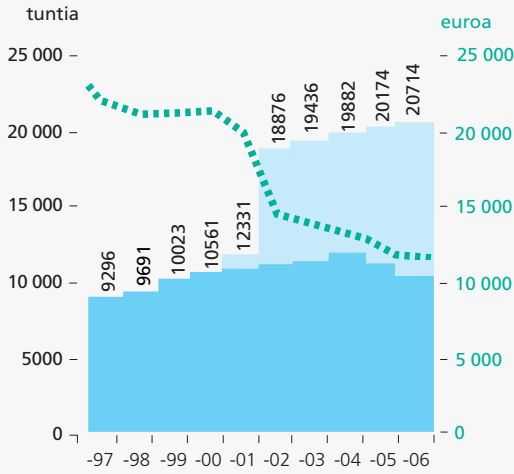
LVM: Suomalainen televisiotarjonta 2005

4. Ohjelmistoalueiden osuudet (%) YLEn radion ja tv:n kustannuksista

Radion tunteihin ja kustannuksiin on laskettu vain valtakunnalliset lähetykset.

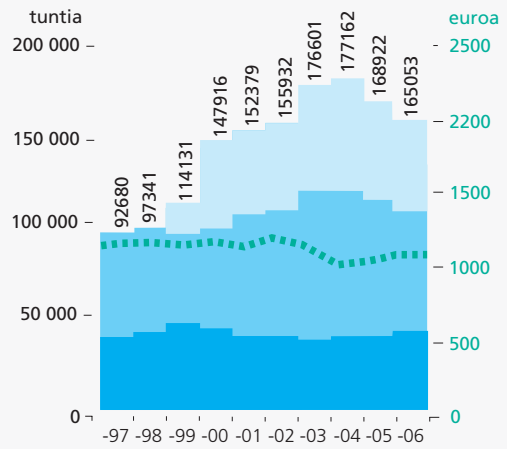
5. YLEn tv-lähetykset ja kustannukset / ohjelmatunti v. 1997-2006

Lisäksi TV Finlandin ulkomaanlähetyksiä 5 200 t/v. 2006 (5 168 t/v. 2005)

Legend: euroa / lähetystunti (green dashed line), Analogiset lähetykset (dark blue), Digitaaliset lähetykset (light blue)

6. YLEn radiolähetykset ja kustannukset / ohjelmatunti v. 1997-2006

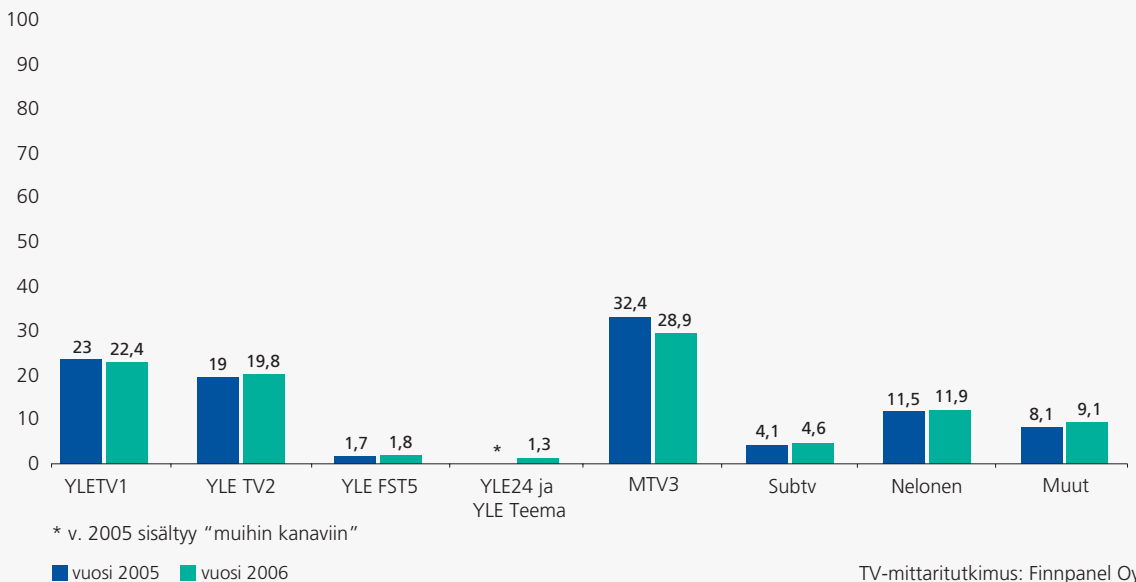

Lisäksi radion ulkomaanlähetyksiä 36 800 t/v. 2006 (36 540 t/v.2005)

Legend: euroa / lähetystunti (green dashed line), Valtakunnalliset lähetykset (dark blue), Alueelliset lähetykset (medium blue), DAB/DVB-T-lähetykset (light blue)

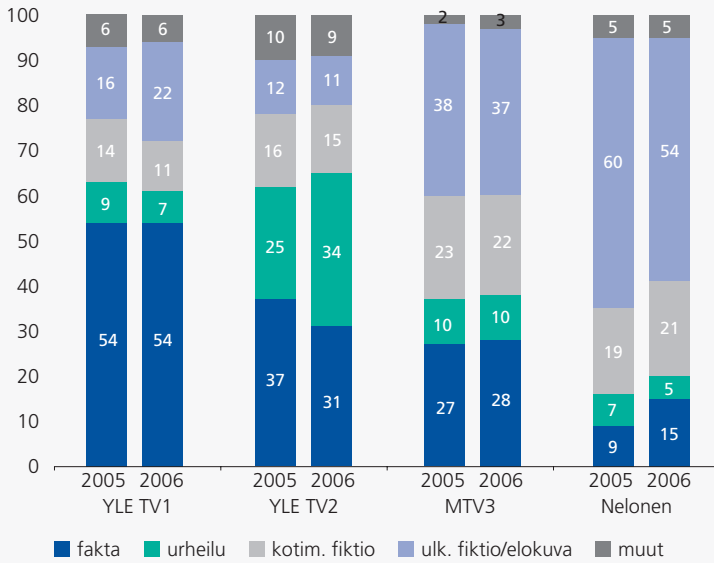
DAB-lähetykset lopetettiin 1.9.2005, minkä jälkeen osa radiotarjonnasta on ollut DVB-T-jakelussa.

7. Tv-kanavien osuudet päivittäisestä katseluajasta v. 2005-2006 (4+ -väestö)

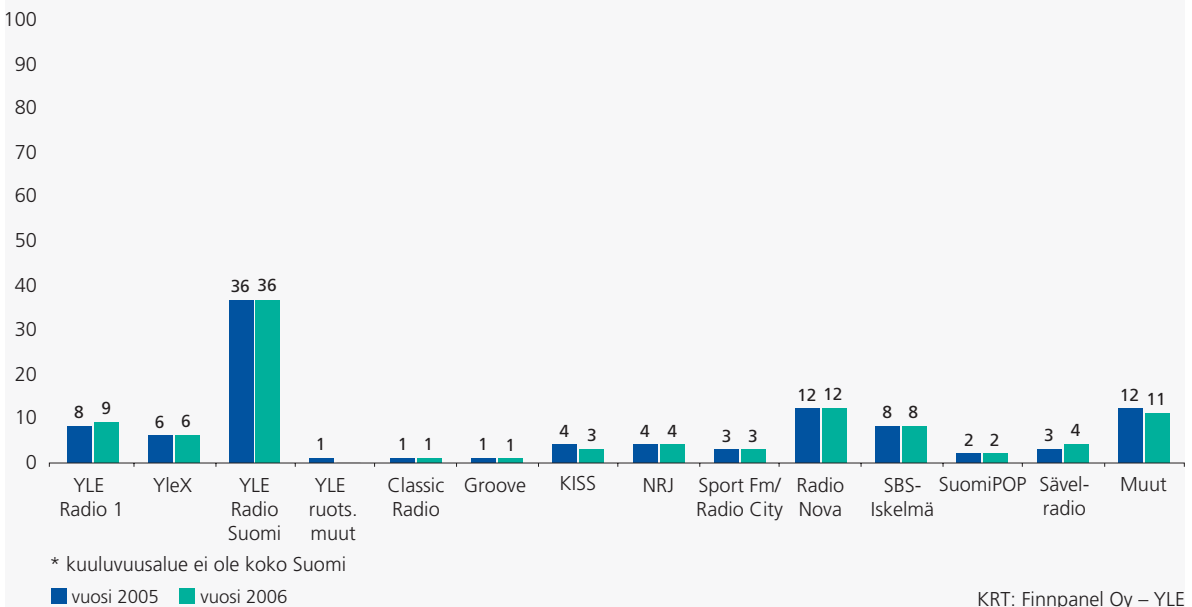

8. Ohjelmaluokkien osuudet tv-kanavien katselusta (%) v. 2005-2006 (4+ -väestö)

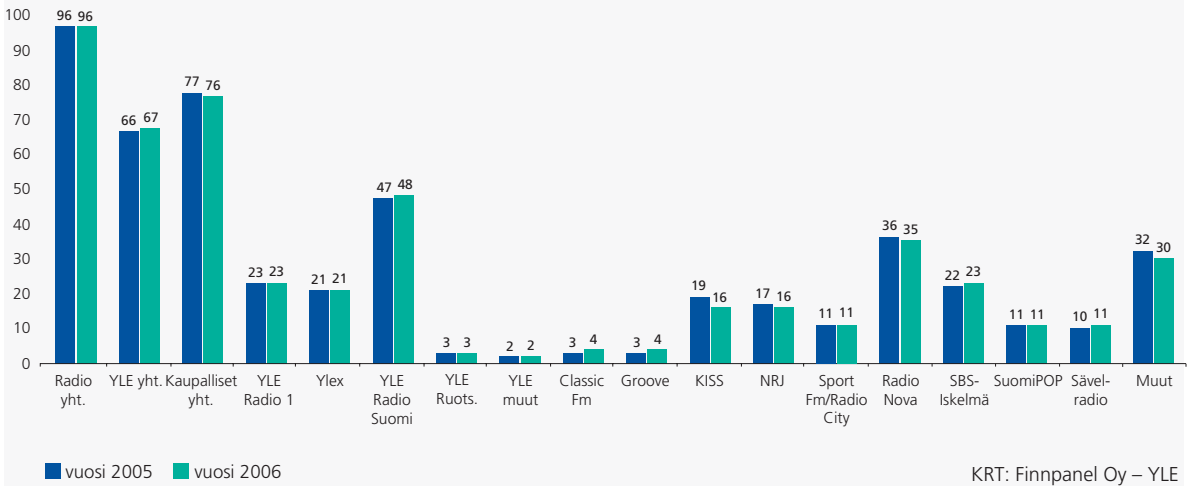
TV-mittaritutkimus: Finnpanel Oy – YLE

9. Radiokanavien osuudet päivittäisestä kuunteluajasta (%) v. 2005-2006 (9+ -väestöstä)

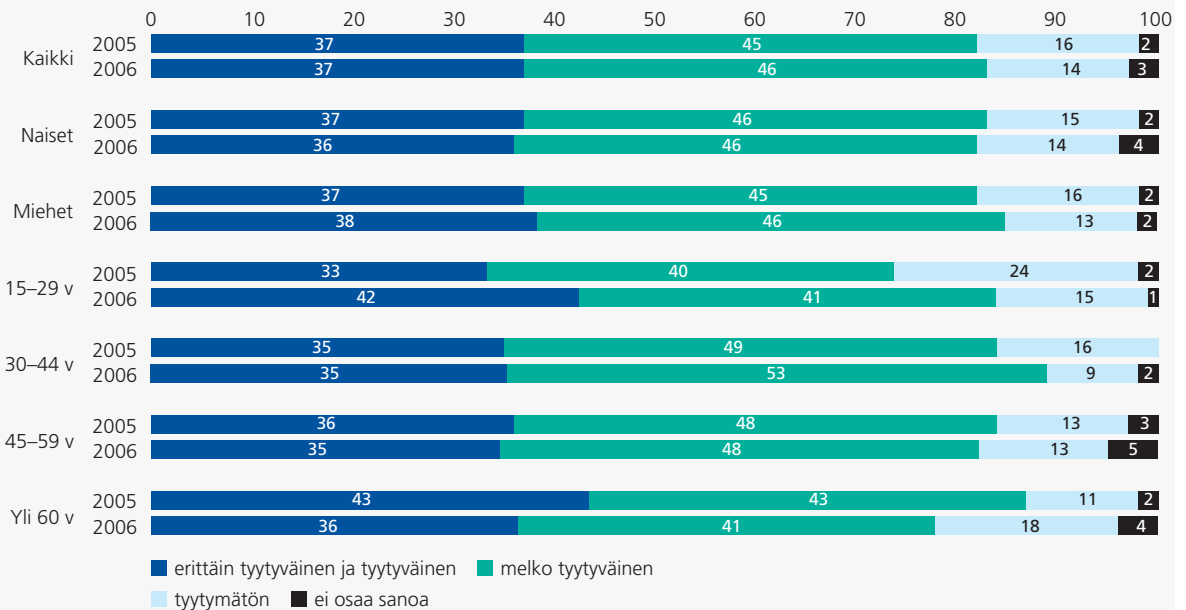

KRT: Finnpanel Oy – YLE

10. Radion viikkotavoittavuus (%) v. 2005-2006 (9+ -väestöstä)

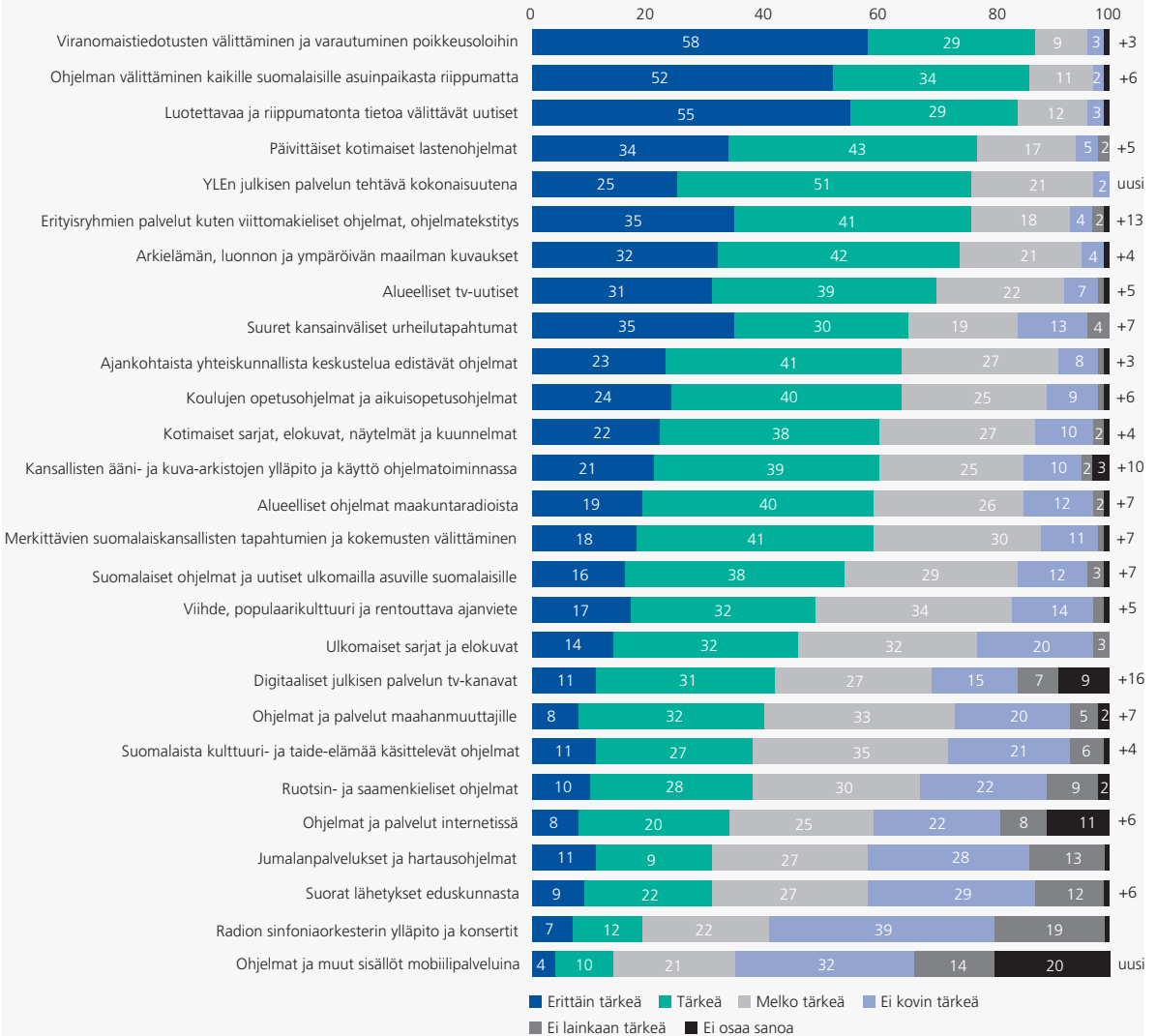

11. Tyytyväisyys YLEn tarjontaan (%) v. 2005-2006

12. YLEn julkisen palvelun tehtävien tärkeys suomalaisille (%) v. 2006

Lisäys vuodesta 2005*

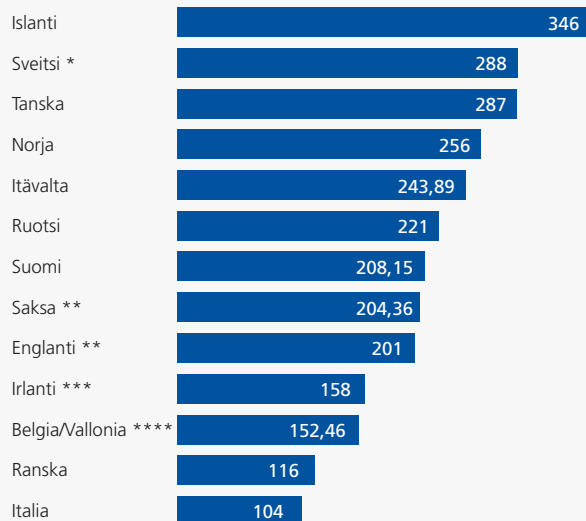
*) Lisäys koskee vähintään melko tärkeänä tehtävää pitävien määrää.

13. Maanpäällisen tv-toiminnan digitalisointi Länsi-Euroopassa

MAA	Digi-tv:n aloitus	Digi-siirtymä
Hollanti	2004	2006
Saksa	2004	2010
Suomi	2002	2007
Ruotsi	1999	2008
Tanska	2006	2009
Norja	2007	2009
Sveitsi	2005	2009
Belgia	2004	2012
Itävalta	2006	2010
Ranska	2005	2011
Englanti	1998	2012
Espanja	2000	2010
Italia	2004	2012

Lähde: DIGITAG, EBU
26.01.2007

14. Tv-maksut Euroopassa v. 2007 (euroa)

* Tv- ja radioluvan summa

** Sveitsi 1.4.2007 alkaen, Saksa 1.4.2005 alkaen, Englanti 1.4 alkaen joka vuosi

*** Korotus 1.10.2006

**** Vuoden 2006 tiedot

Valuuttakurssit 2.1.2007

15. Digitaaliset televisiölähetykset Suomessa

Kanavanippu A Julkinen palvelu Verkon peitto 99,9 %	Kanavanippu B Verkon peitto 99,9 %	Kanavanippu C Verkon peitto n. 80 %	Kanavanippu D Verkon peitto 40 % 12/2007	Kanavanippu E Verkon peitto 59 % 9/2007 ja 80 % 12/2007
YLE TV1	MTV3	Urheilukanava ***	The Voice (tv)	Toimiluvat voimassa 1.9. alkaen
YLE TV2	MTV3 MAX *	Canal+ (4 kpl) *	The Voice (radio)	Discovery channel*
YLE Extra 27.4.07 (aik. YLE24)	Subtv	Disney Channel * klo 6-18 Urheilukanava klo 18-24	MTV 3	Eurosport *
YLE Teema	Subtv Juniori *	The Voice	Nelonen	MTV 3 Fakta * Big Brother 12/7
YLE FST5	Sub Leffa *	Voice, Iskelmä (radio)	DTT-toimiluvan haltijat voivat ilman erillistä toimilupaa lähettää simulcasteja	Nickelodeon */ Music Television MTV *
Radiokanavat: Ylen Klassinen, YLE Radio Peili, YLE FSR+, YLE Mondo ja YLE Radio Extrem	Nelonen	Alueelliset **	Viestintävirasto myöntää toimiluvat radio- ja tv- toimintaan kanavanipussa D	KinoTV *
	JIM	IskelmäTV Harju & Pöntinen (radio)	Muut multimediapalvelut eivät edellytä toimilupaa	SVT Europa
EPG-ohjelmaopas MHP-palvelut Äänitekstit YLE TV 1-kanavalla Valinnainen tekstitys: suomi/ruotsi	EPG-ohjelmaopas	EPG-ohjelmaopas	EPG-ohjelmaopas ESG-palveluopas	EPG-ohjelmaopas

Verkkotoimilupa: Digita, DVB-MHP-lähetykset, Mux D: DVB-H-lähetykset

- Ulkomaisessa omistuksessa
 * Maksullinen
 ** Turussa
 *** Velvoitettu laajentumaan koko maan kattavaksi 1.9.2008 mennessä

SAAMELAISKÄRÄJIEN LAUSUNTO YLEISRADION KERTOMUKSESTA 2005-2006

Saamelaiskäräjät on kokouksessaan 28.8.2007 käsitellyt Yleisradio Oy:n hallintoneuvoston kertomuksen eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuosilta 2005 ja 2006 ja lausuu asiasta seuraavaa.

1. Yleistä

Yleisradio Oy:n saamelaisia koskevat saamenkieliset palvelut ovat lakisääteisiä. Hallintoneuvoston kertomuksen mukaan - Vähemmistöt ja erityispalvelut s.13 - laki Yleisradio Oy:stä antaa YLE:lle tehtäviä, jotka liittyvät tasa-arvon, suvaitsevaisuuden ja monikulttuurisuuden sekä kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen. YLEn on tuotettava ohjelmatarjontaa myös vähemmistö- ja erityisryhmille saamen, romanin ja viittomakielellä sekä soveltuvin osin myös muiden kieliryhmien kielellä.

Saamenkielisen tarjonnan saatavuutta tulee Saamelaiskäräjien mielestä tarkastella saamelaisen kuulija- ja katselijakunnan kannalta toisaalta pohjoisimman Suomen osalta ja toisaalta muun Suomen osalta. Tarjonta aikuisväestölle, joka puhuu kolmea saamen kieltä, ei vielä riitä, vaan lapset tarvitsevat jo identiteetinmuodostuksen vuoksi kipeästi omakielistä ohjelmaa, joka liittyy saamelaiseen elämänmuotoon ja arvomaailmaan.

Kaikki saamen kielet myös pohjoissaame ovat uhanalaisia ja koltan- ja inarinsaamen kielet erittäin uhanalaisia, häviämisaarassa olevia kieliä. Yleisradion asema näiden saamen kielten tukemisessa ja kieliä puhuvien saamelaisten identiteetin vahvistamisessa on aivan keskeinen.

Kysymys saamenkielisistä lähetyksistä ei koske pelkästään saamelaisia. Tekstitetyllä saamenkielisellä TV-tarjonnalla on erittäin suuri merkitys tiedon ja suvaitsevaisuuden lisäämiseen pääväestön keskuudessa saamelaisista maan ainoana alkuperäiskansana. Tieto saamelaisista Suomessa on nykyisin varsin vähäistä sekä pääväestön keskuudessa yleensä että poliittisilla päätöksentekijöillä.

Saamen kielellä, saamelaisten itsensä välittämänä on mahdollista saada pääväestölle tietoa siitä, mitä saamelaisten keskuudessa ja saamelaisille tapahtuu ja mitkä ovat asioiden ja tapahtumien taustalla olevia tekijöitä. Kyse on siis saamelaisesta näkökulmasta, saamelaisen elämänmuodon turvaamisesta. Ellei pääväestöllä ole edes tietoa saamelaisesta näkökulmasta, perustuslain säännökset saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria koskevista perusoikeuksista (PL 17.3 §) eivät voi toteutua perustuslaissa saamelaisille kotiseutualueellaan turvatus itsehallinnon (PL 121.4 §) perustalta.

Eduskunnan sivistysvaliokunta totesi jo jo toistakymmentä vuotta sitten saamenkielisen televisiotuotannon suuren merkityksen saamelaiselle kulttuurille ja saamen kielelle ja edellytti, että myös Suomessa tulee saada aikaan saamenkielinen televisiotuotanto mahdollisessa yhdessä Norjan ja Ruotsin saamelaisradioiden kanssa. Samoin eduskunnan liikennevaliokunta piti tärkeänä saamenkielisen televisiotuotannon aikaansaamista. (SiVL 4/1993 vp ja LiVM 14/1993 vp).

Saamen kieli on Suomessa alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan mukainen alueellinen kieli. Euroopan neuvoston ministerikomitea kehotti jo vuonna 2001 asiantuntijakomiteansa huomioihin viitaten Suomea lisäämään saamen kielen asemaa tiedotusvälineissä säännöllisinä televisio-ohjelmälähetyksinä. Suomi ei tulloin täyttänyt peruskirjan mediaa koskevan 11 artiklan määräyksiä, koska säännölliset saamenkieliset ohjelmat puuttuivat. Asiantuntijakomitea totesi vuonna 2004 edistystä tapahtuneen pohjoissaamenkielisissä TV-lähetyksissä. Inarin ja koltansaamen osalta tilanne ei ollut kohentunut ja saamenkieliset lastenohjelmat puuttuivat, joten Suomi täytti vain osittain 11 artiklan määräykset.

2. Saamelaiset alkuperäiskansana

Yleisradio Oy:n ei tulisi nähdä saamenkielistä ohjelmatarjontaa ja sen edistämistä taloudellisena ja hyödyttömänä taakana. Saamelaiset ja porot ovat uuden ajan alusta lähtien – Olaus Magnuksen ajoista - olleet se eksoottinen lisä, joka on tehnyt Ruotsia ja Suomea tunnetuksi muualla Euroopassa. Jos saamelainen lisäarvo menetetään tai saamelaisuutta api-

noivat vain pääväestön edustat, on Suomi menettänyt paljon ulkoisesta kuvastaan.

Yleisradio Oy:n ei tarvitse pelätä myöskään sitä, että saamelaisille lisätty ohjelmatarjonta aiheuttaisi vastaavia vaatimuksia muiden vähemmistöryhmien taholta, koska saamelaiset eivät ole perustuslain ja sen perustelujen mukaan pelkkä kielellinen vähemmistö vaan maan ainoa alkuperäiskansa, jolla on oma kulttuuri ja kieli.

Yleisradiosta annetun lain julkista palvelua koskevassa 7 §:ssä (635/2005) saamelaiset on kuitenkin aikaisempaan tapaan asetettu samaan asemaan romanien, viittomakieltä ja muiden kieliryhmien kieltä käyttävien kanssa, mikä ei vastaa heidän alkuperäiskansa-asemaansa.

Huolimatta yhtäläisyyksistä vähemmistöjen kanssa alkuperäiskansat eroavat saamelaiskäräjien mielestä kansainvälisten sopimusten mukaan vähemmistöistä seuraavissa suhteissa. Alkuperäiskansalla on historiallinen, nykyaikaan jatkunut erityinen suhde tietyn alueen maahan ja luonnonvaroihin omaleimaisen kulttuurimuotonsa ja elämäntapansa perustana. Alkuperäiskansa on myös säilyttänyt omia perinteisiä instituutioitaan kuten kolttasaamelaiset kyläkoukunsensa. Kun vähemmistöoikeudet on tavallisesti muotoiltu yksilön oikeuksiksi, ovat alkuperäiskansaoikeudet suuressa määrin yhteisöllisiä, kansalle kuuluvia oikeuksia. Alkuperäiskansalle erityisesti kuuluva oikeus on itsemääräämisoikeus. Saamelaisen oikeuksien yhteisöllinen luonne ja saamelaisten itsehallinto ilmenevät suoraan perustuslaistamme (PL 17.3 § ja 121.4 §), maankäyttöoikeudet ja saamelaisten perinteiset instituutiot puolestaan perustuslain perusteluista (HE 309/1993 vp ja HE 248/1994 vp)

Hallituksen esityksessä (43/2005 vp) Yleisradio Oy:tä koskevan lain muuttamisesta oli hallintoneuvoston kertomuksen osalta selvänä lähtökohtana perustuslain säädös ”saamelaisten asemasta alkuperäiskansana” ja perustuslaisa turvattu saamelaisten kulttuurinen itsemääräämisoikeus. Lisäksi kertomusmenettelyyn liittyivät Euroopan neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen ja vähemmistökielisopimuksen määräykset.

Suomen vuoden 1994 liittymissopimuksessa Euroopan

unioniin on osana pöytäkirja n:o 3 saamelaisista, jossa sopimuspuolet tunnustavat Ruotsilla ja Suomella kansallisen ja kansainvälisen oikeuden nojalla olevat veloitteet ja sitoumukset saamelaisiin nähden, ottavat huomioon erityisen, että Ruotsi ja Suomi ovat sitoutuneet saamelaisten elinkeinojen, kielen, kulttuurin ja elämäntavan säilyttämiseen ja kehittämiseen ja sallivat EY:n perustamissopimuksen estämättä tiettyjen yksinoikeuksien myöntämisen saamelaisilla kansallisessa päätöksenteossa. Saamelaisten erityisasema Suomen EU-liitynnässä perustui asiaa koskevan hallituksen esityksen mukaan nimenomaan saamelaisten alkuperäiskansa-asemaan. (HE 135/1994 vp, I osa)

Kansainvälisen oikeuden mukaan saamelaiset yksin Suomessa voivat vedota alkuperäiskansoja koskevan ILO:n alkuperäiskansasopimuksen n:o 169 määräyksiin, koska he ovat eduskunnan perustuslakivaliokunnan tuntema ja tunnustama Suomen ainoa alkuperäiskansa (ks. esim. PeVM 12/1990 vp ja 4/2003 vp).

Myös perustuslain perusoikeusuudistuksesta antamansa mietinnön pykäläkohtaisessa tarkastelussa perustuslakivaliokunta piti sivistysvaliokunnan tapaan perusteltuna sitä, että saamelaisten asemasta alkuperäiskansana olisi hallitusmuodon 14 §:ssä – nykyisen perustuslain 17.3 §:ssä - säädetty erillään vähemmistöryhmistä omana momenttinaan, mikä olisi ollut omiaan korostamaan saamelaisten asemaa alkuperäiskansana. Perustuslakivaliokunta kuitenkin luopui tämän erillisyyden tavoittelusta hankalien lakiteknisten ongelmien vuoksi. (PeVM 25/1994 vp)

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies katsoi vuonna 2003 päätöksessään saamelaisten mahdollisuudesta toimia Yleisradio Oy:n hallintoelimissä, että saamelaisten rinnastus yleisradiolaissa mainittuihin erityisryhmiin ei ole kaikilta osin perusteltu, vaan saamelaisia on tarkasteltava erityisenä vähemmistönä, jonka asema jossain määrin poikkeaa muista perustuslain 17.3 §:ssä tarkoitetuista ryhmistä. Tämä tarkastelukulma puolsi saamelaisten aseman erityistä huomioon ottamista. (Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös 31.12.2003 Dnro 112/2/01 s. 7)

Saamelaisia tulee YLEn palvelutoiminnassa kohdella ja sen hallintoneuvoston kertomuksessa eduskunnalle nimittää saame(laiste)n alkuperäiskansaksi eikä vähemmistöksi tai erityisryhmäksi.

3. Sámi Radio

Hallintoneuvoston kertomuksessa todetaan aivan oikein "Saamen Radion" merkittävä osuus Pohjois-Lapin alueen ohjelmatuotannosta: noin 2000 tuntia monipuolista ohjelmaa. Ohjelmia ei lähetetä pelkästään Suomen puolelle vaan myös Norjaan ja Ruotsiin, mikä tulisi kertomuksessa ilmoittaa.

On myös tärkeää eritellä se, mikä osa ohjelmasta on eri saamen kielillä. Euroopan neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen ministerikomitea on viimeisessä kannanotossaan peruskirjan soveltamisesta Suomessa kiinnittänyt huomiota siihen, että toimenpiteisiin tulee ryhtyä vakavan häviämisaaran alaisina olevien inarin ja koltan saamen kielen elinkelpoisuuden varmistamiseksi. (Suositus RecChL(2004)6 20.lokaakuuta 2004)

Saamen radion ohjelmatarjonnalla on keskeinen merkitys saamen kielen ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Erityisesti kolttsaamenkielisissä ohjelmissa käytetään nykyisin paljon suomen kielen sanastoa, vaikka sanan saamenkielinen vastine on olemassa. Tämä heikentää mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää kyseistä saamen kieltä.

Yleisradion tulee osoittaa Sámi Radion toimittajien saamen kielten taidon parantamiseen ja kielenhuoltoon riittävät resurssit.

4. TV:n uutiset

Saamenkieliset TV-uutiset "Ođđasat" on kertomusvuosina näytetty analogisen TV1:ssä hyvänä ja määrättyinä katseluaikana Pohjois-Suomessa (klo 18.15). Muualla Suomessa tätä tarjontaa ei ole ollut analogisella puolella, vaikka saamelaisista yli puolet asuu saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella.

Digitaalisten lähetysten alettua koko maahan lähetettiin YLE 24-kanavalla suomeksi tekstitettynä saamenkielisiä uutisia 21.40 ja 23.15. Lähetysaikojen suhteen muutos oli hei-

kennys, tekstityksen osalta parannus.

Kertomusvuoden jälkeen saamenkieliset uutiset siirrettiin 27.4.2007 YLE24-kanavan lakkauttamisen myötä FST5-kanavalle, jossa ne lähetetään ilman pysyvää lähetysaikaa ruotsinkielisen ohjelman lakattua keskiyön tienoilla. Digitaalinen verkko ei peitä saamelaisten kotiseutualueen syrjäalueilla olevia talouksia, eikä näköpiirissä olevana aikana edes tule peittämään. Laajakaistaratkaisutkaan eivät Pohjois-Lapissa palvele saamelaisia, koska syrjäalueilla laajakaistaa ei ole.

Saamelaiskäräjät on erittäin tyytymätön YLEn TV:n saamenkieliseen uutis- ja ajankohtaispalveluun eikä hyväksy saamen kielen aseman heikennyksiä TV:ssä. Saamenkielisille julkiselle palvelulle tulee löytää sopiva lähetyskanava – vaikka Teema.

Saamenkielisten uutislähetysten siirtäminen kanavalta toiselle, niiden lähettäminen epämääräiseen aikaan yöllä ja lähetysten tekninen toteuttaminen niin, että osa saamelaisista ei voi nähdä uutisia edes saamelaisten kotiseutualueella ovat selviä saamelaisten omaan kieleen kohdistuvia heikennyksiä, jotka eivät ole sen paremmin perustuslain kuin Yleisradio Oy:stä annetun lain mukaisia ja ovat lisäksi ristiriidassa Suomen kansainvälisten sopimusveloitteiden kanssa.

Saamenkieliset TV-uutisten ja ajankohtaisohjelmien määrä tulee lisätä ja nämä saamenkieliset julkiset palvelut tulee saattaa näkymään koko maassa kansalliskielillä tekstitettynä siten, että ne lähetetään säännöllisesti parhaaseen katseluaikaan tietyllä kanavalla.

5. TV:n lastenohjelmat

TV:n saamenkielisiä lastenohjelmia "Mánáid TV" ei ole aloitettu tuottaa ja lähettää YLE TV2:n ohjelmistossa vuoden 2007 alussa sunnuntai-aamuisin suomeksi tekstitettynä toisin kuin hallintoneuvoston kertomuksessa virheellisesti väitetään (s. 13 ja 25). Päätös ohjelmien aloittamisesta syksyllä 2007 15:n ohjelman sarjana lienee tehty, mikä sinänsä on hyvä asia, mutta ei vastaa edes hallintoneuvoston virheellistä tietoa eduskunnalle.

Saamenkielisiä lastenohjelmia tulee tuottaa ja lähettää YLE TV2:n ohjelmistossa koko maahan kansalliskielillä tekstitettyinä joka sunnuntai-aamu hallintoneuvoston kertomuksen mukaisesti.

Puheenjohtaja **Pekka Aikio**

Lakimiessihteeri **Heikki J. Hyvärinen**

YLEISRADIO OY

00024 Yleisradio

Käyntiosoite: Radiokatu 5, Helsinki

Puhelin: (09) 14801

Faksi: (09) 1480 3215

www.yle.fi

etunimi.sukunimi@yle.fi

Ulkoasu: Tähtikuviot Oy

Kirjapaino: Edita Prima Oy

Helsinki 9/2007

ISSN 1795-0775